

Syksy 2014

Opiskelijoiden
äänitorvi
Kastellin lukiossa
vuodesta 1970

Mitä muuttokuormassa?

Lukiolaisen tukijoukot

Tutkimusmatkalla Puerto Ricossa

Koiran elämää

Tunnetko uudet kummissi?

Oulun lukioiden kuvataiteen
diplomitöiden näyttelyssä
Kastellista mukana mm. Inka Karvonen
2. - 23.2.2015 Valve

Osukki syksyllä 2014

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Lukiolle uusi tuntijako
- 6 Aloittajat ja abit
- 7 Muuttokuormassa
- 8 Oman katon alle
- 10 Talo & tila & tunnelma
- 12 Happy selfie
- 14 Viikko ruokailussa
- 16 Pelastautujat
- 18 Pulkkisen Riikka
- 20 Jokisen Jussi
- 22 Hurtta
- 23 Luopuminen
- 24 Kallis koira
- 26 Kaukana kotikentiltä
- 27 Ystäväni opot
- 28 Tuki-Jouko
- 30 Hynää harrastuksesta
- 32 Intiassa
- 34 Puerto Ricossa

Toimitus

Päätoimittaja: Sonja Riihijärvi

Toimittajat:
Anni Lamberg
Ella Jurvakainen
Johanna Sankilampi
Kiitos Tapio ja Tuomas Orava!

Ohjaava opettaja: Eija Paso
Etukansi: Anni Lamberg
Takakansi: Jarmo Sirviö

Oulun painatuskeskus.
300 kappaletta.
www.kastellinlukio.fi

Fysiikkaa
Puerto Ricossa s. 34

Raskaiden luentojen jälkeen Karibianmeri kutsuu meitä ja me vastaanme! Kivien reunustaman laguunin takana myrskyää meri ja iskee kiviin. Se nostaa monen metrin korkuisia pärskeitä ilmaan.

Aurinkorasvaa pintaan ja laguunia kohti. Lämmin vesi on suolaista, sinivihreää. Isoja pelikaanin näköisiä lintuja lentelee yläpuolella, niitä istuu kymmenittäin laguunin reunakivillä rapujen kanssa. Ravut valitsevat muutama meistä uhrikseen - veden alla ne tuntuvat kiviltä ennen kuin tarttuvat sormesta kiinni. Tehkää te vain niitä kokeita siellä koti-Suomessa!

- Tuomas Orava -

Pelastautukaa! s. 16

Vanhan ihmisen kanssa yhdessä asuminen ei ole ollenkaan helppoa. Näkökulmat koulunkäyntiin, vapaa-aikaan ja harrastuksiin ovat aivan erilaiset. Olen asunut 79-vuotiaani isoäitini kanssa nyt kolmisen kuukautta, ja välillä on ollut valtava ikävä kotiin. Kotona kaikki on helpompaa.

Olen tottunut asumaan muiden ihmisten kanssa, kun taas mummoni on asunut niin kauan yksin, että hänelle toisen kanssa asuminen on ollut haastavaa. Porukat ovat ehtineet vuosien aikana tottua kaikenlaisiin tempauksiin ja vihan purkauksiin, mutta mummoni ei aina ymmärrä kaikkea samalla tavalla.

Välillä on ihan kiva, että saa tulla koulusta valmiiseen ruokapöytään. Hyviäkin puolia asumisestani siis löytyy, mutta silti näkökohdamme eivät aina ole samanlaiset ja siksi riitoja syntyy pienistäkin arkipäivän asioista. Viikonloppuisin on ihana mennä kotiin, jossa ei tarvitse koko ajan kiihtyä jostain asiasta. - Johanna Sankilampi -

Miten opiskelijat asuvat? s. 8

Pääkirjoitus

Mikään ei aina pysy ennallaan; muutoksia tapahtuu niin hyvään kuin huonoonkin suuntaan. Meille kastellilaisille yksi tämän syksyn suurimmista muutoksista lienee ollut muutto uuteen kouluun. Uudet tilat, uudet opettajat, uudet oppilaat. Viime vuoden keväällä koulunvaihdossa mietityttivät vielä monet asiat. Esimerkiksi liikenteen sujumisen varmistaminen ja yhteisen kurssitarjontimen järjestely vaati varmasti paljon aikaa ja vaivaa.

Uusi koulu ja sen käytännöt esimerkiksi ruokailussa ovat herättäneet paljon keskustelua, mutta alkukankeuden jälkeen ovat hommat alkaneet pikkuhiljaa sujua. Entisen Karjasillan ja Kastellin lukiolaiset ja henkilökunta ovat sulautuneet yhdeksi joukoksi ja ahertavat nyt yhdessä monitoimitalossa. Muistoja on jäänyt paljon vanhoihin kouluihimme, mutta tässäkin yhteisössä niitä syntyy varmasti paljon lisää.

Muutos vaatii sopeutumista. Olemme ehkä joutuneet vaihtamaan koulumatkojen kulkutapaa, heräämään aamuisin aikaisemmin tai sopeutumaan muilla tavoin koulun vaihdokseen. Tämä uuden Kastellin ensimmäinen Osukki käsittelee muutoksia ja niihin sopeutumista monissa eri yhteyksissä. Lehdessä pohdiskellaan mielipiteitä lapsuudenkodista omilleen muuttamisesta ja annetaan ohjeita siitä, miten voi valmistautua koiranpennun tuomiin muutoksiin. Myös rakkaan lemmikin menehtymisen aiheuttamat muutokset ovat osana Osukiamme. Sosiaalinen mediakaan ei pysy muuttumattomana, ja sen kiemuroihin voi myös tutustua lehden sivuilla.

Itse lehtikään ei ole säilynyt muutoksen tuulilta, minkä huomaa esimerkiksi lehden uutuuttaan kiiltelevästä ulkoasusta. Myös lehden jakelun luonne muuttuu. Lehteä ei paineta niin useaa kappaletta kuin ennen, vaan sitä on tarkoitus kierrättää, lukea ryhmissä ja lukupisteissä. Toki lehden voi viedä myös halutessaan kotiväenkin iloksi. Lehtemme haluaa myös pysyä ajan hermoilla, joten se päätti siirtyä myös internetiin Kastellin lukion kotisivuille.

Elämyksellisiä lukuhetkiä!

Muutoksen tuulet tuivertavat

SONJA RIIHIJÄRVI
Joulukuussa 2014

Kurssit uuteen kuosiin

Lukioille uusi tuntijako

Joulukuun alussa voimaa tullut uusi lukion tuntijakoasetus hoputtaa opetussuunnitelmien tekoon: uudistukset on otettava käyttöön syksyllä 2016.

Lukion oppimäärän laajuus säilyy kolmena vuotena ja 75 kurssina. Nyt korostetaan yleissivistystä ja laaja-alaisuutta. Oppimäärään kuuluu edelleenkin kaikkien lukion oppiaineiden opiskelua.

Tuoreutta tuovat syventävät teemaopinnot, jotka "ehyettävät opetusta ja lisäävät oppiaineiden välistä yhteistyötä ja vahvistavat yksittäistä oppiainetta laajempien kokonaisuuksien hallintaa", kuten opetus- ja kulttuuriministeriö linjaa. Niitä tarjotaan kolmen valtakunnallisen kurssin verran.

Syventävissä kursseissa vähenee fysiikka, musiikki, kuvataide ja opinto-ohjaus.

Opiskelijan yksilöllisyyttä ja jatkoopintojen selkiytymistä halutaan tukea lisäämällä opinto-ohjausta yhden pakollisen kurssin verran.

Historian siivet havisevat

Historian merkkipaaluja opettava **Sakari Häkkinen** harmittelee historian kurssien vähentämistä, mutta lohdutautuu sillä, että pakollisen kurssin lisääminen yhteiskuntaoppiin tasapainottaa tilannetta. Tällä hetkellä ei ole vielä tarkkaa tietoa siitä, mikä historian kurssi tulisi syventäväksi, vai tehdäänkö kurssisisällöissä jopa suurempaakin remonttia.

"Aika näyttää mitä tapahtuu. Turha tässä on paitaansa repiä," Sakke arvelee savolaiseen tyyliinsä.

Lukiolaiset suhtautuvat Saken mukaan aika moninaisesti historia opiskeluun.

"Jako mene suurin piirtein niin, että kolmasosa on hyvinkin kiinnostuneita, kolmasosa jotenkuten kiinnostuneita ja kolmasosa pitää pakkopullana! Historia koetaan kuitenkin aika vaikeaksi ja esimerkiksi yo-kirjoituksissa sitä varotaan suuren kurssimäärän ja tietomääränkin vuoksi. Hyvien arvosanojen saaminen teettää töitä."

Saken mielestä historian ja yhteiskunta opin tärkeys tiivistyy lukion sivistystavoitteissa.

"Sivistykseen kuuluu tieto siitä, mistä ollaan tulossa ja mihin ollaan menossa. Historiassa on tietenkin valtavasti asiaa, mutta nyt kun tieto on helposti saatavana kenelle tahansa, tiedon analysointi eli kyky analyysitseen ja loogiseen ajatteluun korostuu. Tällaisen ajattelun harjoittelualustana historia on erinomainen oppiaine. Taitoahan voi sitten soveltaa mihin tahansa oppiaineeseen ja elämään yleensä."

Uskonnosta kädenvääntöä

Kurssileikkuri iskee myös uskonnon pakollisiin kursseihin. Juuri uskonnon kursseista käytiin näkyvintä kädenvääntöä.

"Kun uusi tuntijako julkistettiin, tuntui yhden pakollisen kurssin vähenneminen lähinnä erävoitolta. Alkuunhan esitettiin, että pakollisten kurssien määrä laskisi yhteen. Parempi siis näin! Uskonto ilmiönä on niin laaja ja monitasoinen, että kolme pakollista kurssia olisi ollut varsin perusteltua – tosin sisällöt olisi kannattanut laittaa uuteen uskoon", sanoo uskontoa opettava **Mervi Kokkonen**.

"Nyt tarvittaisiin enemmän kuin koskaan uskontojen ja kulttuurien tuntemista sekä uskonnollista lukutaitoa. Siihen olisi tärkeää perehtyä lukiossakin. Uskonnossa on tilaa pohdita myös elämän tärkeitä peruskysymyksiä."

Filosoferaamaan

Lukiolaisten lukujärjestykseen tulee yksi pakollinen filosofian kurssi lisää.

"Etiikan kurssi (UE3) poistuu us-

konnon pakollisista ja pakolliseksi tulee FI2-kurssi, jonka on jatkossakin tarkoitus olla filosofisen etiikan kurssi."

Nykyistä filosofian kakkoskurssia Mervi moittii turhan teoriapitoiseksi, ja hän kaipaa enemmän tilaa soveltavan etiikan kysymyksille, esimerkiksi abortin, ihmisoikeuksien ja ympäristökysymyksien käsittelylle.

Kuinka innoissaan nykylukiolaiset ovat filosofian kurssien opiskelusta?

"Vastaanko rehellisesti? ;) Ei filosofia varmasti kuulu keskimääräisen opiskelijan lempiaineiden joukkoon. Tämä selittyy pitkälti siitä, että filosofia on aika teoreettista ja sen käsittelemät kysymykset monesti kaukana nuorten arkitodellisuudesta."

Mervi korostaa kuitenkin, että filosofiaa pohditaan monia innostavia ja inspiroiviakin teemoja.

"Yleensä ne, jotka filosofiasta innostuvat, innostuvat siitä sitten ihan toden teolla."

Matikkaan aloituskurssi

Uuden tuntijaon mukaan kaikki opiskelijat aloittavat matematiikan opinnot yhteisellä opintokokonaisuudella. Vasta sen jälkeen opiskelija lähtee puurtamaan joko pitkää tai lyhyttä matematiikkaa.

"Ajatus yhteisestä ensimmäisestä kurssista on mielestämme hyvä, kunhan kurssin sisältö saadaan järkeväksi. Uusi tuntijako voi oikein toteutettuna tuoda positiivista muutosta ensimmäisen vuoden matikan opiskeluun", uskovat matematiikan opettajat **Sirpa Risteelä, Tommi Koivisto ja Jari Kinisjärvi**.

Sekä lyhyellä että pitkällä matikalalla opiskellaan tälläkin hetkellä ensimmäisten kurssien aikana samoja asioita, kuten prosenttilaskentaa, polynomilaskentaa ja yhtälön ratkaisua. Esimerkiksi toisen asteen yhtälöt ratkaistaan käyttämällä samaa ratkaisukaavaa, riippumatta matematiikan

Pakollisten kurssien muutokset

Maantiede	1 (2)
Filosofia	2 (1)
Historia	3 (4)
Yhteiskuntaoppi	3 (2)
Uskonto / et	2 (3)
Opinto-ohjaus	2 (1)
Matematiikka yhteinen kurssi	1 (0)
lyhyt	5 (6)
pitkä	9 (10)

Suluissa nykyinen kurssimäärä.

laajuudesta.

Matikan opet arvelevat, että aloituskurssilla voisi saattaa eri kouluista tulleiden opiskelijoiden matematiikan pohjatiedot ja -taidot lähemmäs toisiaan.

"Kurssi antaa opiskelijalle mahdollisuuden tutustua rauhassa matematiikan opiskeluun lukiossa. Näin hän voi tehdä päätöksensä pitkän ja lyhyen matikan välillä hiukan nykyistä myöhäisemmässä vaiheessa. Tällä on luultavasti sellainen vaikutus, että pitkältä lyhyelle vaihtavien määrä pienenee eikä tule niin paljon huteja", opettajat pohtivat.

He toivovat, että muutos innostaa entistä enemmän pitkän matematiikan opiskeluun.

Opiskelijan näkökulma

Moni abiturienteista on sitä mieltä, että lukion tuntijaon uudistus tulee tarpeeseen.

Matematiikan yhteinen aloituskurssi saa suurimmaksi osaksi positiivisen vastaanoton. Se voi helpottaa usean opiskelijan päätöstä lyhyen ja pitkän matikan välillä, kun päätöstä ei enää tarvitse tehdä ennen varsinaisen opiskelun aloitusta. Yläasteen ja lukion matematiikan opiskelu on melko erilaista, joten on todennäköisesti toimiva ratkaisu antaa kaikille mahdollisuus antaa ensiraapaisu matematiikkaan ennen valinnan tekemistä.

Uskonnon opiskelun osalta muutokset puhuttivat opetus- ja kulttuuriministeriötä pisimpään - niin myös allekirjoittanutta. Opiskelijat toivoisivat uskontoon enemmän maailmanuskontojen käsittelyä, joka lisäisi eri kulttuurien tuntemusta ja tietämystä eri uskonnoista. Harva kokee esimerkiksi uskonnon kirkkohistorian kurssin lisäävän näitä taitoja.

Opiskelijaa huolestuttaa myös ministeriön kommentit, joissa halutaan "vahvistaa yleissivistystä ja kehittää laaja-alaisempaa osaamista". Kun samaan aikaan esimerkiksi historian opintoja puristetaan tiiviimpään pakettiin, tämä saattaa kostautua opiskelijan kannalta. Seuraako tästä paremmin jäsenely historian opintokokonaisuus vai se, että oppilaiden on vain sisäistettävä suurempi määrä tietoa lyhyemmässä ajassa?

- Anni Lamberg -

Guri Raifi 13D

Yksi pakollinen yhteiskuntaopin kurssi riittäisi. Uskonnosta joutaisi yksi pakollinen pois. Ruotsin kieltä voisi vähentää ja tilalla voisi olla venäjää tai saksaa.

Olen opiskellut lyhyttä matematiikkaa, mutta jos nyt valitsisin, ottaisin pitkän. Yhteinen aloituskurssi on hyvä, etteivät muiden pelottelupuheet vaikuta valintaan.

Elli Myllymäki 12D ja Johanna Palo 12D

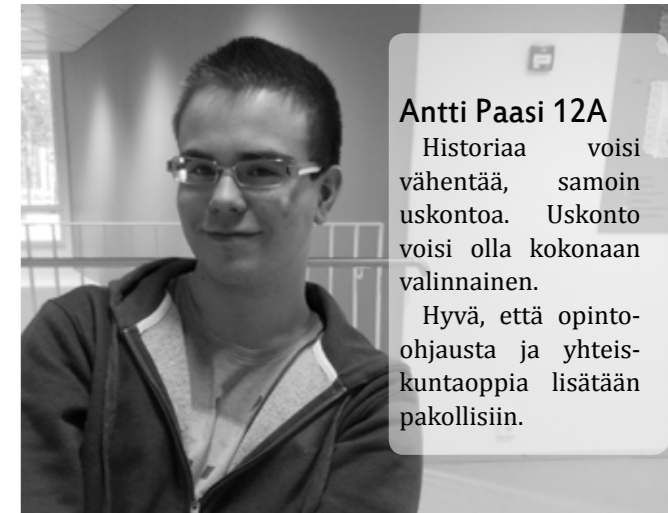
Toisen maantiedon kurssin voisi vähentää ja sisältöjä voisi yhdistää.

Psykologian kurssin lisäisimme. Biologiassa pitäisi sisällyttää ihmisen biologian käsittely pakollisiin kursseihin.

Teemu Mattila 13D

Ruotsin kieltä vähentäisin pakollisista. Uskonnosta yksi kurssi vähemmäksi, ja tietotekniikan laittaisin kaikille pakolliseksi. Nyt olen pitkällä matematiikalla. Yhteinen aloituskurssi on ok.

Antti Paasi 12A

Historiaa voisi vähentää, samoin uskontoa. Uskonto voisi olla kokonaan valinnainen.

Hyvä, että opinto-ohjausta ja yhteiskuntaoppia lisätään pakollisiin.

A-loit-ta-jat ja abiturientit kohtasivat

Kastellin monitoimitalossa kasvetaan yhdessä. Tämän arvopohjan innostamana puheviestinnän ryhmä tarjosi tarinatuokion peruskoulun ekaluokkalaisille marraskuussa.

Teräväkorvaiset kuulijat tunnustivat tuttuja aineksia Toni Rossin kertomuksissa ketusta ja sen kumppaneista. Ei ihme, sillä aiheet ovat peräisin antiikin aikuisista Aisopoksen tarinoista.

Tarinoiden jälkeen ekaluokkalaiset kyselivät innokkaasti, millaista lukioalaisten elämä on.

”Ykkösluokkalaisilta eivät loppuneet kysymykset ollenkaan! Välillä ihmeteltiin numeroa, jossa me olemme matikassa lukion puolella menossa - ja päälle osattiin fiksumusti kertoa, miten ääretön kirjoitetaan”, abiturientti **Henna Nousiainen** ihastelee.

”Välillä meinasivat sanat loppua kesken, mutta onneksi pienen mietintätaun jälkeen muistettiin taas, mitä oltiinkaan kysymässä.”

Hertta kertoo oppineensa, että lukiolon lopussa on todella piiitkää koe, ja **Luukas** ymmärsi lukiolaisia olevan

neljällä eri luokka-asteella.

”Lukiolaisille tulee paljon enemmän läksyjä”, **Aarne** huomasi, ja **Meerille** jäi mieleen, että lukiossa voi opiskella lyhyen tai pitkän matematiikan.

Jos 1B-luokan **Kertusta** oli mukava kuunnella satuja, vierailu oli onnistunut myös lukiolaisten mielestä.

”Minusta oli aivan ihana käydä lukemassa satuja pikkuisille ekaluokkalaisille. Kaikki kuuntelivat korvat höröllä ja kysymykset heiltä olivat viisaita ja hauskoja. Laittoi kyllä hymyn huulille koko päiväksi!” **Heta Spets** kommentoi.

”Jos kurssi pidetään uudestaan ensi jaksossa, kaikki varmasti haluavat kokea saman! Oli todella piristävää nähdä aidosti iloisia ihmisiä laahustavien zombiabiturienttien aamuäksyilyjen sijaan”, Heta hymyilee.

Pienten ekaluokkalaisten uteliaisuus oli hellyttävää. Kun he kuulivat tarinankertojen olevan täysi-ikäisiä, yksi tytöistä viittasi ja kertoi lukeneensa äidin kanssa lakikirjasta, että 18-vuotias saa ajaa autoa ja mennä naimisiin

ja että hän on rikosoikeudellisesti vastuussa.

”Näin kyllä, kuinka innokkaita opiskelijoita siellä oli”, **Silvia Okkonen** sanoo ja huokaisee perään: ”Olisinpa itsekin vielä yhtä innokas! Koulumotiivaatio on hiipunut tässä vuosien varrella, ainakin minulla...”

Ekaluokkalaisten paljastivat omasta opintiestään sen verran, että ovat matematiikassa menossa luvussa 8 ja osaavat jo miinus- ja pluslaskuja.

Moni kertoi nähneensä tuttuja lukiolaisia ruokalassa.

”Kun lukiolaiset lähtivät luokasta tarinoiden jälkeen, hymyistä saattoi päätellä, että vierailu oli myös suuresti mieleen meille lukion kolmasluokkalaisille. Loppupäivästäkin tuli paljon mukavampi”, kehuu Henna, jolle palasivat omat ala-asteen ajat mieleen.

Ekaluokkalaisten opettajat **Merja Naumanen** ja **Saija Halonen** ja puheviestinnän ryhmän vetäjä **Eija Paso** myhäilivät tyytyväisinä: vierailu osoitti, että kohtaaminen oli mieluisa ja merkityksellinen saman katon alla kasvaville.

Kolumni

Sonja Riihijärvi

Kotia kokoamassa

Lähes kuukauden mittainen jakso laatikoiden ja sekasorron keskellä alkaa viimein olla ohi. Kaikki kaapit on ensin tyhjennetty, tavarat pakattu mahdollisimman pieneen tilaan banaani-laatikoihin ja jätösäkkeihin. On ajettu autolla kahden kodin välillä ja kannettu huonekaluja kolmanteen kerrokseen.

Kun kaikki on viimein koottu yhteen paikkaan, on laati-kot ja säkit revitty auki ja järjestelty uudelleen uuden kodin kaappeihin. Pari laatikkoa joka päivälle.

Toki toivoisi, että homman olisi saanut hoidettua mahdollisimman nopeasti, mutta muutos vaatii aikansa. Pikkuhiljaa tavarat ja asiat ovat loksahdelleet paikoilleen.

Kun on aika muuttaa lapsuudenkodista omilleen, tavarat eivät ole ainoa asia, joka muuttaa paikkaansa. Se on yksi elämän suurimmista käännekohdista, ainakin omalla kohdallani. Olen siinä mielessä onnekas, että minua ei ollut vastassa pelkkä tyhjä kämpä, vaan uudessa kodissa odottivat poikaystävä ja kissanpentu.

Olen tottunut muuttamaan - tämä koti on minulle kahdeksas. Muuttaminen on ollut itse asiassa jatkuva osa elämäni kymmenen vuoden ajan, sillä joka sunnuntai olen pakannut tärkeimmät tavaran ja muuttanut siskoni kanssa äidin kotoa isän luokse tai isältä äidille.

Silti tämä muutto on ollut aivan erilainen kuin edelliset, sillä perhe ei tullutkaan mukaan. Lähdin yksin. Se on ollut samalla vapauttavaa mutta myös hieman pelottavaa.

Kun aikaisemmissa muutoissa olen joutunut hyvästelemään kodin lopullisesti ja asettumaan kokonaan uuteen paikkaan, tällä kertaa nämä kaksi lapsuudenkotiä säilyvät.

Äiti muistuttikin lähtiessäni, että voin aina palata kotiin, jos siltä tuntuu.

Muutto mullistaa arjen askareita

ANNI LAMBERG

niä. On myös mukavaa, ettei ole menemisistään kenellekään velvollinen eikä tarvitse huolehtia, että joku odottaisi huolissaan kotiin ja menettäisi yöunet.

Valteri: Vapaus totta kai. On enemmän aikaa, kun asuu lähempänä keskustaa sekä koulua, eikä bussilla kulkemiseen mene enää niin paljon aikaa. Oma tilaa on myös enemmän, ja asun tyttöystäväni kanssa melko tilavasti, joten kumpikin saa halutessaan omaa rauhaa.

Onko tullut yhteentörmäyksiä arjessa?

Annika: On. Kämppeillä on tietenkin oikeus tuoda kotiin esimerkiksi yökylävieraita, mutta eihän se aina mukavaa ole, varsinkin jos vieraat viihtyvät kauemminkin.

Erilaiset siivoustottumukset ja -tavat myös tuottavat joskus sanaharkkaa.

Valteri: On kai niitä, ei vain tule mieleen! Tai no, tyttöystävä nyt ei ole ihan niin suurpiirteinen kuin minä.

Miksi päätit muuttaa pois kotoa?

Molemmat: Asuimme ennen Tyrnävällä, joten sieltä kulkeminen busseilla oli hankalaa ja hidasta. Busseja kulki harvoin etenkin viikonloppuisin. Tyrnävällä ei ole lukiota, joten Ouluun kulkeminen bussilla tai muutto oli ainoat vaihtoehdot. Oulussa asui jo ennestään paljon kavereita, joten se helpotti päätöstä muutosta.

Omilleen muuttaminen on jossain vaiheessa jokaisella nuorella edessään, ja se on aina suuri elämänmuutos. Abiturientit Annika Haataja, 18, sekä Valteri Holappa, 18 kertovat omista kokemuksistaan ja asumisesta soluasunnossa ja tyttöystävän kanssa. Annika muutti omilleen lukion toisen vuoden alussa, Valteri taas tyttöystävänsä kanssa yhteen noin vuosi sitten.

Mitä uutta piti opetella kotoa muuttaessa?

Annika: Arkea piti opetella suunnittelemaan eri tavalla kuin ennen. Täytyy miettiä, mitä ostaa kaupasta, laittaa ruuaksi ja kuinka käyttää rahaa. Soluasunnossa tulee myös ottaa toinen, täysin tuntematon ihminen huomioon. On hyvä oppia tunnistamaan, milloin kämppeis haluaa tutustua lähemmin ja milloin pitää hieman etäisemmät välit.

Valteri: Ruuanlaittoa piti tietysti opetella. Rahankäyttöön piti alkaa kiinnittää entistä tarkemmin huomiota, vaikka en erityisesti suunnittelekaan esimerkiksi ruokaostoksia etukäteen.

Mikä oli haastavinta? Entä helpointa?

Molemmat: Haastavinta ehdottomasti se, että jaksaa ottaa arjestaan täyden vastuun itse.

Annika: Parasta on tietynlainen vapaus ja se, että saa kehittää omat tavat tehdä asioita – niin isoja kuin pie-

Valterin ja Annikan neuvot muuttoa suunnittelevalle

Annika:

- 1 Opettele arjen perusasioita etukäteen.
- 2 Ei kannata odottaa liikoja yksin asumiselta, se ei ole pelkkää ruusuilla tanssimista vaan suurimmaksi osaksi perusarkea.
- 3 Asuntoa etsiessä kannattaa ehdottomasti huomioida sijainti! Vätkylässä asuessa hyvää sijaintia kiittelee usein.

Valteri:

- 1 Kannattaa opetella tekemään kompromisseja. Toisen ihmisen kanssa asuessa on hänet huomioitava eri tavalla, ja mietittävä omia menojaan myös toisen kannalta.
- 2 Muistilistan pitäminen tärkeistä asioista, kuten vaikka vuokranmaksusta on hyvä tapa pitää asiat järjestyksessä.
- 3 On myös tärkeää muistaa, että vanhempia ei tule unohtaa! Kotiin kannattaa välillä soitella.

Osukki testaa:

talo & tila & tunnelma

Millainen on viihtyisä koulu? Tähän ei ole yhtä oikeaa vastausta, mutta usein viihtyvyyteen vaikuttaa se, mitä luokkatilojen ulkopuolella on. Osukki tutki koulun käytännöllisyyttä, tunnelmallisuutta ja toimivuutta.

ELLA JURVAKAINEN

Kouluamme on väritetty raikkaasti violetein, vihrein ja keltaisen-oranssin-ruskein sävyin. Värit piristävät, mutta kovinkaan tunnelmallinen koulumme ei ole. Väripilkkuja lukuun ottamatta kaikkialla on valkoista ja harmaata. Tunnelma jää kolkoksi ja laitospaiseksi, sillä vaikka värivalinnat herättävät huomiota, ei muuta persoonallista koulussamme oikeastaan ole.

Lukiossamme on panostettu istumatilaan ja erilaisia penkkejä löytyy paljon. Lukion käytössä istumapaikkoja on ruokalaa lukuun ottamatta vajaa 600. Tavallisten tuolien lisäksi käytäviämme piristävät violetit ja siniset divaanien tapaiset palat, fatboy ja erikokoiset ja -väriset ympyräpallit. Istuimien nimiä ei oikein osaa selittää ja monesti kun kaverilta kysyy missä hän on, saa vastaukseksi "täällä ympyräjutuilla" tai "matematiikan luokkien edessä olevalla violetilla hommalla". Istuimet ovat hyvän tuntuista ja ainakin tähän mennessä niitä on osattu käsitellä hajottamatta.

Alkusyksyllä huomion vei roskakorien puuttuminen luokista ja käytävistä. Nyt niitä on lukion käytössä luokkien ulkopuolella viitisentoista, mutta välillä roskia on näkynyt jonkin verran lojumassa lattialla. Myös sisätiloihin on saatu muutama roskis lisää.

Pihalla lukion oppilaita ei hellepäivien jälkeen ole näkynyt, sillä istuimet ovat puisia eikä niillä miellytä istua. Ulkona on muutaman koripallokorin lisäksi käytössä kuntoilulaitteita, mutta turhan tiuhassa käytössä nekin eivät ole olleet.

Koulullamme on korkeita pöytiä, joihin voi nojata seisten. Koulupäivän aikana lähes jokainen oppilas istuu liian paljon suosituksiin nähden. Nämä "seisomapöydät" ovat oikein hyviä estämään liika istuminen ja niitä voisi olla useampiakin. Korkeilla pöydillä voi muun muassa tehdä läksyjä seisten, selata kännykkää tai ihan vain nojailla.

Käytännöllisyys on saanut huomiota, kun räntä- ja pakkassäät ovat tulleet. Lokeroja on riittänyt kaikille hyvin, mutta niihin ahdetut märät takit eivät tunnu kiuuvan koko päivän aikana. Naulakoita ei ole toistaiseksi muualla kuin aulaassa, mutta niille voisi olla enemmän käyttöä käytävillä, jonne oppilaat voisivat jättää takit tuntien ajaksi.

#happy #selfie :)

ANNI LAMBERG

”Miten se näihin ryhmiin liittyminen menikään? Mistä kaveripyyntöjä lähetetään? Tarkoittaako tämä sitä, että minut on joku lisännyt kaveriksi?”

Tältä kuulostaa viisissäkymmenissä olevan Facebookin käyttäjän tuskailut päätteen äärellä. Äitini – yhdessä tuhansien muiden keski-ikäisten kanssa – on löytänyt Facebookista uuden tavan verkostoitua. Sosiaalisen median voima on muun muassa tuonut yhteen yli kolmekymmentä vuotta sitten eri suuntiin lähteneitä lukiolaisia, sillä kommunikaatio on nyt helpompaa kuin koskaan aikaisemmin.

Somejätti Facebook on siis murroksessa. Sen keskiikä kasvaa kohisten vanhempien ikäluokkien liittyessä kilpaa palveluun.

Samaan aikaan on meneillään nuorten joukkopako uudempiin medioihin. Esimerkiksi Snapchatin ja Instagramin käyttäjämäärät ovat nousseet viime vuosina räjähdysmäisesti: nuoret hakevat vaihtoehtoisia somepalveluita, joihin vanhemmat ja isovanhemmat eivät ole vielä ehtineet liittyä mukaan.

Nuorten ja heidän vanhempensa tavat käyttää sosiaalista mediaa eroavat hyvinkin radikaalisti. Some kulkee nuoren mukana joka hetki – ehkä jopa liiallisuiksiin asti – mobiilisovellusten muodossa. Etenkin pikaviestipalvelut, kuten Snapchat, Kik ja WhatsApp käyvät kuumana päivittäin.

Vanhempi ikäpolvi taas käy sosiaalisessa mediassa ehkä työpäivän jälkeen tai illalla kun on aikaa jossain päivällisen ja illan Tanssii Tähtien Kanssa -lähetyksen välissä – tuskin kukaan on jatkuvasti online.

Tähdenlentoja ja tulevaisuudenkuvia

Harvalle **Sara Maria Forsberg** on vieras nimi. Pietarsaarelainen Sara Maria kohosi netti-ilmiöksi ja jopa Hollywoodiin asti Youtube-videoidensa saaman huomion siivittämänä.

Tällä hetkellä hän asuu Los Angelesissa, kuvaa ensimmäistä elokuvaansa **Renny Harlinin** ohjaamana muun muassa **Jackie Chanin** rinnalla ja on saanut kan-

sainvälisen levytyssopimuksen. Sara Marian menestyksen laukaisi yksinkertaisella idealla toteutettu alle kaksiminuuttinen video, jossa hän esittää puhuvansa useita kieliä. Videolla on tällä hetkellä yli 12 miljoonaa näyttökertaa.

Sosiaalinen media mahdollistaa uudenlaisia keinoja nousta pinnalle, ja tie julkisuuteen voi avautua yllättävilläkin tavoilla. **Benjamin Peltonen** on ulkopuolisen silmin ihan tavallinen 17-vuotias nuorimies - paitsi että hänen Instagram-tiliään seuraa 230 000 ihmistä ympäri maailman: faneja löytyy niin Pohjois-Amerikasta kuin Afrikasta.

Edes Benjamin itse ei osaa avata suosionsa salaisuutta. Hän vain otti kavereidensa kanssa itsestään kuvia, latsasi ne Instagramiin, ja hänet alettiin yhtäkkiä huomata.

Tämä huomio on poikunut nuorelle Peltoselle jopa levytyssopimuksen, ja hän onkin ehtinyt jo julkaista ensimmäisen kappaleensa. Underdogs-kappaleella on Youtubessa jo reilut puoli miljoonaa näyttökertaa. Sillä on selvästi haluttu tavoitella myös Peltosen faneja maailmalta – esityskieli on englanti ja musiikkivideon tunnelma on tarkoituksella hyvin kansainvälinen.

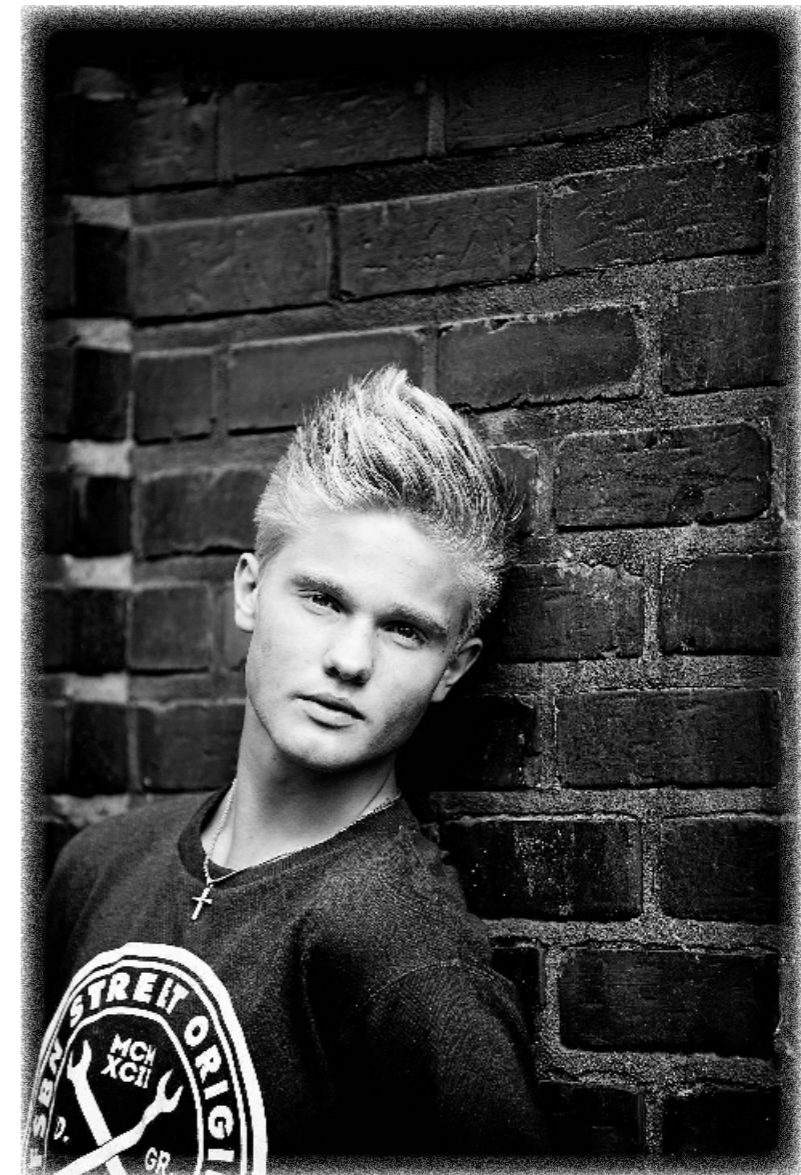
Vaihtoehtoja Facebookille

Somen valtakausi tuo mukanaan myös negatiivisia lieveilmiöitä, ja esimerkiksi Facebookin kohdalla niissä on kyse lähinnä käyttäjien yksityisyydensuojan säilymisestä. Tämä nostaa esille vastalauseita, kuten Ellon.

Ello mainostaa itseään sosiaalisen verkoston, anti-Facebookina, joka ei myy käyttäjiensä tietoja kolmansille osapuolille – kuten juuri Facebook tekee. Ello on täysin mainokseton, ja sinne voi liittyä vain saatuaan kutsun palveluun.

Sitä on kuitenkin kritisoitu epämääräisen Venture Capitals -rahoituksen vastaanottamisesta, joka sotii Ellon periaatteita vastaan.

Aika näyttää, kuinka vaihtoehtomedioiden käy taistelussa somejättejä vastaan, ja kuinka kauan sosiaalisen median tähdenlennot menestyvät.

ruoka-
JONOSSA
ruoka-
JONOSSA
ruoka-
JONOSSA

Kauan kaivattu kahviopiste avataan vuoden alusta, todennäköisesti jo tammikuussa. Näin lupaa Ville Sormunen Lemminkäisestä. Se sijoittuu ala-aulaan. Ville kertoo, että myös palautuslinjaa aiotaan uudistaa heti alkuvuodesta. Tällä yritetään helpottaa jonotusta. Osukki pyysi kommentia myös ISS:n ruokailun hoitajilta, mutta vastauksia ei lopulta saatu.

Viikko ruokailussa

JOHANNA SANKILAMPI

Lasi kilahtaa lautasta vasten, mutta ääni hukkuu muuhun meteliin. Kuuluu iloista naurua ja puheen sorinaa. Lattialle on levinnyt riisiä ja salaattia. Ihmiset kiertävät paikan ja etsivät ystäviään.

”Taas tätä samaa”, kuuluu kommentti toisesta pöydästä. Siellä kehitty keskustelu siitä, miksi aina tarjoillaan riisiä. Ihmiset ovat iloisia ja rentoja, henkilökunta tuo lisää ruokaa ruokahihnalle ja jono pääsee taas liikkumaan.

Jono ei ole enää pitkä, mutta vain hetki sitten se ylsi melkein takaseinään asti. Joidenkin jonottajien kasvoilta näkyy turhautuneisuus, osa on kiinnittänyt huomionsa muuhun, eikä välitä odottamisesta. Viimeisetkin saavat ruokaa kymmentä vaille yhteen mennessä.

Viimeisen vuoron nälkäiset

Kun tekee viikon ajan huomioita ruokalassa, alkavat ruokalan ongelmakohdat tulla esiin vahvemmin. Jokainen asia on jonotuksen takana – hyvä, ettei ruokapöytäkin saa jonottaa.

Ruokala on suunniteltu erittäin pieneksi, jos otetaan huomioon se, kuinka paljon koulussamme on oppilaita. Linjastoja on vain kaksi ja ruuan loppuessa koko jono

joutuu odottamaan, että sitä tuodaan lisää. Palautuslinjastoja on vain yksi, ja viimeisimmät tulijat voivat joutua jonottamaan astioiden palautusta toiset kymmenen minuuttia ruuan jonottamisen jälkeen.

Myös ruokailutilan ahtaus puhuttaa. Suuri koulu ja yksi pieni ruokala. Sekä päiväkotia, peruskoulu ja lukio käyttävät samaa ruokalaa. Ruokalan voisi siivota päiväkotilaisten jälkeen, koska useimmiten pöytien alta ja pöydistä löytyy ruuantähteitä.

Ruokailun ajankohta on melko myöhäinen. Nälkä alkaa tulla jo yhdeltätoista, mutta ruokaa saa vasta puoli yhden aikaan. Porrastuksista ensimmäinen ja toinen toimivat yleensä parhaiten, mutta kolmas erä joutuu jonottamaan. Jos sattuu olemaan jokin erikoispäivä ja kaikki päätyvätkin syömään samaan aikaan, voi joidenkin jonotusaika olla hyvinkin pitkä.

Laatua ruokaan

Ruuan laatu on laskenut ensimmäisistä päivästä. Muistan, kun kehuin silloin, että ruoka on jopa hyvää. Nyt on kyllä ikävä entisen koulun ruokia. Hernekeittopäivän kruunasi pannari ja makaronilaatikko maistui kotona tehdylle. Itse olen aina inhonnut kouluruokaa, mutta

tason lasku täällä on ihan selvä. Uskon, että moni muu on täysin samaa mieltä.

Onneksi lukio on vapaa koulu, eikä koulualueelta poistuminen esimerkiksi kauppaan ruokavälitunnin aikana ole kiellettyä.

Ruuan tason laskussa on myös ongelmansa. Jaksamiseen tarvitsee ruokaa ja keskittyminen on usein hankalaa, kun kouluruoka ei ole maistunut eikä kauppaan ole jaksanut raahautua. Monilla saattaa olla treenejä koulun jälkeen ja seuraava ateria vasta kuuden aikaan.

Mihin katosivat peruna ja pehmeä leipä?

Riisi on koulun ruokalistalla käytetyin raaka-aine. Sitä on yleensä kolmesta neljäänkin kertaa viikossa. Yllättävää, että riisiä tarjoillaan useammin kuin perunoita. Kerran huomasin, että toisella linjastolla oli vaihtoehtoisesti myös perunaa. Itse jouduin tyytymään vain riisiin.

Leipäpuoli on aika yksitoikkoinen, vain näkkäriä ja keittopäivinä ruisleipää. Alussa tarjoiltiin myös vaaleita leipiä, mutta nyt niitä ei ole näkynyt vähään aikaan.

Ruokala on erikoistunut aika eksoottisiin ruokiin.

Lohi ja sei paprikakastikkeessa riisin kanssa tarjoiltuna ei kuulosta kovin suomalaiselta ruualta.

Myöskään erikoisruokavaloita ja allergioita ei oteta tarpeeksi hyvin huomioon. Moni voi olla allerginen esimerkiksi pähkinälle, ja silti pähkinää on laitettu sekä kasvisruokaan että normaaliin ruokaan samana päivänä. Ei jää muuta vaihtoehtoa kuin syödä pelkkää riisiä. Jos ruokia kerran valmistetaan kahdenlaisia, miksei toisesta voisi jättää pois pähkinää?

Jälkiruokia uudessa koulussa tarjoillaan niukasti. Tiedettävästi kerran on ollut tarjolla jonkinlaista jugurttia. Miksei hernekeiton kanssa voisi tarjota pannaria tai ruuan yhteyteen liittää omenan paloja?

Tarjottimeni heilahtaa uhkaavasti, kun joku edelläni palautusjonossa vahingossa törmää siihen. Olen pian palautuslinjastolla ja ruokalan mekkala hiljenee äänieristetyin seinän taakse. Kuuluu astioiden kilinää ja pesukoneen hurinaa.

Poistuessani linjastolta ruokalan äänet voimistuvat taas. Käväisen pesemässä käteni ja pujottelen edelleen ruokaa jonottavien ihmisten lomitse tieni ulos ruokalasta.

Auttaako peli pelastautumisessa?

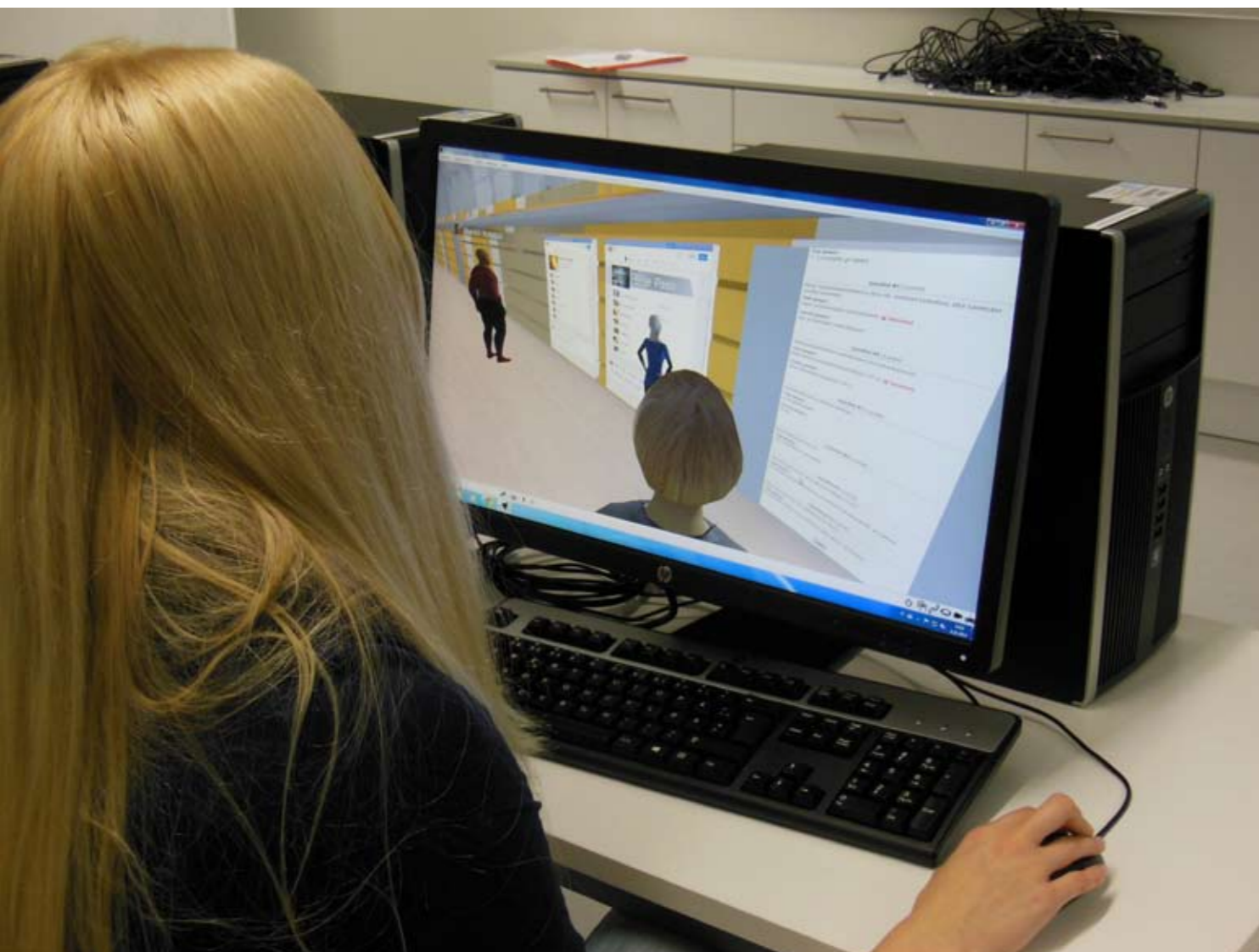
Napsautan koneen työpöydälle ilmestynyttä raketin kuvaa. Kirjaudun sisään ja valitsen Kastellin koulun. Tipahdan koulumme liikuntasaliin.

Harjoittelen näppäin- ja hiirikomentoja ja teleportaan oven kautta lukion ala-aulaan. Liikun aidon näköisillä käytävillä: seinät on raidoitettu tutuilla violetin sävyillä, kalusteita on mahdollisuus lisäillä ja siirrellä sekä luokkahuoneisiin pääsee avaamalla oven tai menemällä ikkunasta läpi.

Koulumme on mallinnettu virtuaaliseen 3D-ympäristöön Meshmoon Rock client -nimisellä ohjelmalla. Apuna on käytetty koulumme piirroksia. Virtuaaliympäristöä voi käyttää moniin tarkoituksiin, kuten paloharjoituksissa.

Paloharjoitus on ikään kuin pelinä virtuaaliympäristössä. Kun joku ympäristössä samaan aikaan pelaava henkilö valitsee palon syttymispaikan johonkin koulun kohtaan, harjoitus alkaa.

ELLA JURVAKAINEN

Turvassa! Joonas Huotari poistui harjoituksessa toisen kerroksen saksan luokasta Puttosen Marjon luotsauksessa. Ryhmä oli pieni ja liikkuminen sujui ongelmitta. "Helpotti se, että olin käynyt kokeilemassa virtuaalista poistumispeliä, vaikka se tuntuikin enemmän leikiltä kuin todelta", Joonas kommentoi.

Muutama viikko ennen poistumisharjoitusta perjantain viimeisellä tunnilla palohälytys alkoi piristä. Aluksi oppilaat luulivat, että kyseessä oli pelkkä harjoitus. Pirinää seurasi äänite: "Huomio huomio, tärkeä tiedotus. Kiinteistön paloilmoittimet hälyttävät. Hälytyksen syytä selvitetään. Pysykää rauhallisina ja odottakaa lisäohjeita. Älkää käyttäkö hissejä." Tunnelma oli jännittynyt ja odottava, eikä kukaan tiennyt, mitä oli tapahtunut. Pirinää ja kuulutusta toistettiin useaan otteeseen ja lopulta ihmiset alkoivat suhtautua siihen huumorilla. Hetken kuluttua tuli uusi kuulutus, jossa ilmoitettiin hälytyksen olleen väärä ja tilanteen olevan kunnossa. Yläkoulun kotitalousluokassa oli kärehtänyt.

Seinillä on muutama koulun kartta, joita napauttamalla näkee lyhimmän poistumisreitit. Pelastumisaikaa on kaksi minuuttia. Matkalla kohtaan myös muita samaan aikaan poistumisharjoittelua testaavia. Heitä tulee väistellä, muuten kaatuu maahan mahalleen.

Seuraan katossa näkyviä exit-kylttejä, laskeudun portaat ja juoksen pihalle, jossa on kokoontumispaikka. Näyttöön tulee ilmoitus: You escaped well, you had 0 falls. Jos törmäisi johonkuhun muuhun pelaajaan, kaatuisi maahan.

Palaan vielä liikuntasaliin, jonka seinille on laitettu Youtube-videoita tulipaloista ja muuta materiaalia. Siellä voi myös testata tietonsa paloasioista.

Virtuaaliympäristö on yllättävän aidon näköinen ja toimiva. Pelin aikana voi myös keskustella ääni- ja tekstiyhteydellä muiden ympäristössä olevien kanssa.

Tämä on vain harjoitus - poistukaa!

Tiistaina 14. lokakuuta oppitunnin keskeyttää kuulutus, jossa ilmoitetaan koko talon pelastautumisharjoituksesta. Opettaja neuvoo, mistä ovesta luokkamme tulee mennä ja missä on kokoontumispaikka. Takit päälle puettuaamme lähdemme vain hätätilanteissa käytettävän oven kautta pihalle, jossa huomaa taas kerran, miten suuri koulumme onkaan.

Pihalla on tungos ja kaikki yrittävät liikkua eteenpäin kohti suurta jalkapallokenttää parinsadan metrin pääs-

sä koulusta. Reitti ei ole levein mahdollinen ja kulkua hidastaa myös ojan ylitys. Pakkasen liukastama silta saa muutamat kaatumaankin.

Jos tämä olisi oikea hätätilanne, tilanne olisi suorastaan kaoottinen, kun ihmiset juoksentelisivat eri suuntiin tietämättöminä minne mennä.

Muutaman minuutin kuluttua päädyimme kuitenkin kentälle, jossa opettajat ohjaavat eri luokka-asteiden oppilaita aitojen eri sisäänkäynneistä. Lukiolaiset pääsevät sisään kentän vastakkaisen puolen porteista.

Tämän jälkeen opettajat alkavat kerätä kasaan ryhmiään, jotka ovat harjoituksen aikana hajonneet pieniksi joukoiksi. Ilmapiiiri on sekava, mutta oppilaiden keskuudessa harjoitusta ei oteta turhan vakavasti. Voisi vain kuvitella, millaista olisi, jos tämä olisi oikea hätätilanne.

Nimien tarkastuksen jälkeen rehtori ilmoittaa poistumisharjoituksen päättyneen ja ihmismassa alkaa palata kohti monitoimitaloa.

Kun olemme palanneet, opettaja kyselee vielä ongelmista ja siitä, kuinka poistumisharjoittelu onnistui. Pääasiassa ongelmat kohdistuvat epätietoisuuteen ja porukan koossapitoon. Harjoituksen aikana olisi ollut helppoa lähteä pois koulualueelta, mikä olisi sekoittanut kirjanpitoa. Lisäksi ihmetyttää, mitä ne ihmiset tekevät, joilla on hätätilanteen sattuessa hyppytunti tai jotka ovat ulkopuolisina koulumme alueella, kuten kirjastossa.

Pulkkisen Riikka

Kastellin lukioon Pulkkinen tuli steinerkoulusta. Hänen lempiaineitaan lukioaikana olivat äidinkieli, uskonto, psykologia ja filosofia, ja niihin hän halusi panostaa. Matemaattiset aineet kuten fysiikka, kemia ja matematiikka olivat kompastuskiviä. Pulkkinen kuvailee olleensa valikoiva perfektionisti.

”Lukioaika oli haaveiden ja hybriksen aikaa, niin kuin nuoruus ylipäänsä. Kun ei tarvinnut vielä lunastaa omaa lupaavuutta ja lahjakkuutta, kun sai rauhassa olla lupaava ja lahjakas, sai elätellä haaveita maailmanmaineesta ja siitä miten uudistaisi koko kirjallisuudentradition ja pelastaisi maailman siinä sivussa”, Pulkkinen muistelee.

Pulkkinen kertoo olleensa melko kiltti nuori, hän ei ollut kovinkaan kapinallinen tai rajojaan kokeileva.

”Taisin kokea vasta yliopiston ensimmäisinä vuosina varsinaisen vapautumisen. Silloin tosin ei enää tarvinnut kapinoida ketään vastaan. Testasin rajojani muun muassa juomalla monta tequilaa ja menemällä aamulla tenttiin. Tenti meni läpikin ja vieläpä hyvin arvosanoin, joten kapina oli ehkä silloinkin enemmän mielentila”, hän kuvailee.

Kun uudelle Kastellin lukiolle haluttiin valita kirjailijakummi, Kastellin urheilulukion käynyt kirjailija Riikka Pulkkinen ei ollut vaikea valinta. Riikka vietti nuoruutensa Oulussa, opiskeli Kastellin urheilulukiossa ja harrasti kilpajuoksua Oulun Pyrinnössä.

SONJA RIIHJÄRVI

Nuorena Pulkkinen luki aika paljon muutakin kuin koulukirjoja. Hän muistaa, kuinka hienoa oli löytää esimerkiksi Peter Hoegin Rajatapaukset ja Lumen Taju. Vaikutuksen häneen tekivät myös Rikos ja Rangaistus, Södergranin runot ja Camus.

Kuusitoistavuotiaana, syksyllä hän aloitti kirjoittamisen uudelleen pitkän tauon jälkeen. Nuoruus onkin ollut loputon ammentamisen lähde hänen teoksissaan. Tapahtumia Pulkkinen ei kuitenkaan sijoita Ouluun, vaan omaan mielenmaisemaansa. Poikkeuksena on kuitenkin Vieras-romaani, jonka päähenkilö Maria-niminen pappi asuu 90-luvun Oulussa.

Nykyään Pulkkinen opiskelee Helsingin yliopistossa kirjallisuutta ja filosofiaa ja asuu yhdessä puolisonsa ja tyttärensä kanssa.

Hänen kirjansa ovat varmasti kaikille tuttuja, ja ne ovat tulleet esille myös Kastellin lukion äidinkielen tunneilla useaan otteeseen. Hänen teoksensa käsittelevät sydäntä riipaisevia, vakaviakin aiheita. Kirjoissa on käsitelty muun muassa kuolemaa ja uskotto-muutta.

”Juoksin nuorena kilpaa keskipitkillä matkoilla. Lopetin 18-vuotiaana. Olin lupaava, mutten koskaan todella hyvä. Pikemminkin sisukas kuin lahjakas. Ennätykseni 3000 metrillä on ihan hyvä, ja varsinkin cooperin testissä juoksin aika hyvin 16-vuotiaana. En ole sittemmin lyönyt tuota ennätystä. Nykyään juoksen huvikseni, ja juokseminen liittyy kirjoittamiseen sikäli, että saan joskus hyviä ideoita lenkillä. Ajatus lentää askelten mukana.”

”Onko Oulussa enää olemassa sitä Milou-nimistä baaria? Se oli suosikkipaikkani ensimmäisenä yliopistovuonna. Mutta yhtä hyvä on Cafe Bisketti. Siellä olen monet kerrat kirjoittanut ja lukenut.”

”Kaipaen Oulun keväitä ja kesä. Helsingissä valo on erilainen. Pidän vanhempieni talosta kovasti, ja aina siellä vieraillessani ajattelen lämmöllä niitä vuosia, jotka talossa asuin. Vanhempani asuvat tätä nykyä osin Helsingissä lastenlasten vuoksi, joten heitä saan onneksi tavata paljon täälläkin. Mietin joskus kaipaanko nuoruutta. En ehkä. Aikuisena on hyvä.”

Onko lukioaika todella elämän parasta aikaa, kuten sanotaan?

”Hah. Ei. Olen nykyään paljon onnellisempi kuin silloin. Silloin ei tietenkään ollut todellista täydellistä vastuuta itsestä eikä varsinkaan kenestäkään muusta, joten periaatteessa lukiolaisena on kai usein huolettomampi kuin aikuisena. Mutta lukiolaiset ovat varmasti keskimääräistä ahdistuneempia ja epävarmempia kuin aikuiset.

Suunnittelu on minusta yksi elämän ihanin asia, joten siinä mielessä lukiolaiset ovat onnensorsia: saa suunnitella elämäänsä eikä tarvitse vielä tarttua siihen! Saa elellä mahdollisuuksissa. Olen kuvaillut tätä mielentilaa monessa romaanissani.”

Suosikkikirjasi?

”Tämä on aina vaikea. Mainitsen monta. **Sebalдин Austerlitz**, koska se kertoo yhden hahmon kautta koko eurooppalaisen ihmisen traumasta ja kyvyttömyydestä tarttua elämään tuon trauman takia. **Michael Cunninghamin** Tunnit täydellisen rakenteensa ja herkkävireisen eetoksensa vuoksi. **Ian McEwanin** Sovitus genrepastissiensa takia sekä siksi, että se yhdistää tarinan ja rakenteen ja henkilöhahmojensa psykologian niin oivallisesti. Ja **Coetzee** valkoisen ihmisen syyllisyyttä kuvatessaan teoksessa Häpeäpaalu.”

Riikka Pulkkisen ryhtymisen kirjailijaksi herätti innostusta ja ylpeyttä entisissä opettajissa. Kirjoituslahjat olivat tulleet esille jo lukion aikana ja etenkin loistavassa yo-esseessä.

Raja-teos otettiin kirjapiireissä kiitellen vastaan, ja Riikka joutui melkoiseen mediaylläkkään.

Eija ja Kalle kutsuivat Riikan heti vieraaksi Kastellin opiskelijoita tapaamaan. Tässä hypistellään esikoiskirjaa entisen Kastellin pihamaalla. Nykyisin Rajaa luetaan usein äikän neuloskurssilla.

Jokisen Jussi

Jääkiekkoilija Jussi Jokinen on kurinalainen kiekko-ammattilainen, joka pelaa tällä hetkellä Floridassa neljän vuoden sopimuksella. Takana on jo komea ura.

Kotikentillä Kalajoella Jussi todettiin lahjakkaaksi monessa lajissa: jalkapallossa, yleisurheilussa ja jääkiekossa. Jätkä valtasi voittopaikan, kun Jussi oli 15-vuotias. Laji oli muutenkin kovassa nosteessa vuoden 1995 MM-kullan jälkilöylyissä.

Kalajoella vietetyn hyvän lapsuuden jälkeen alkoi tulla rajoja vastaan.

”Olin ysillä ja vanhempien kanssa mietittiin, mitä pitäisi tehdä. Siirryin 15-vuotiaana Kärppiin. Olin jo maajoukkueleirillä tutustunut kärppäläisiin.”

Vanhemmat kuljettivat kiekkoipoikaansa kahdesti viikossa treeneihin Oulun seudulle. Vuosi oli raskas etenkin vanhemmille, mutta Jussi nautti uudesta vaiheesta. Tavoitteena oli SM-liiga, johon hän arveli Kärppien nousevan.

Kastellin lukioon tulo tuntui Jussista hypyltä tuntemattomaan.

”Meillä oli kilpailuhenkinen peliporukka. Kehityimme ja annoimme kaikemme. Taidot menivät paljon eteenpäin”, Jussi muistelee.

Kaksi vuotta meni normaalin urlulaisen luistimissa, sitten Jussi pääsi liigan mukaan tositoimiin.

Poika tulee urheilulukioon ja muuttaa kimppakämppään kaverinsa kanssa. Treenaa kahdesti päivässä. Poika jaksaa toistaa harjoituksia, vaikka jotkut pelikavereista katsovat intoa karsaasti. Kapteenit ja johtavat pelaavat ymmärtävät poltteen ja tukevat. Poika on jo oppinut, mitä pitää tehdä. Ja hän haluaa tehdä viimeisen päälle. Juniorikiekkoilijasta on kehittyneessä NHL-tason taitaja.

EJJA PASO

Siitä ura eteni NHL:ään. Jussi opetteli pari kikkaa. ”Tein kymmeniä tuhansia toistoja, että sain varmuutta, että osaan ne. Itseluottamus kasvoi. Katsojajoukot ovat isoja – ne joko buuaavat tai hurraavat”, Jussi kertoo harjoittelustaan.

Parasta oli, kun rankkarit menivät maaliin. Luottamus omiin kykyihin vahvistui. Jussi osasi sulkea yleisön pois ja keskittyä omaan suoritukseensa.

”Yritys ja paineet ovat tärkeitä, mutta ne eivät saa vaikuttaa suoritukseen. Kun olen tehnyt saman tuhansia kertoja, tiedän, että suoritus on rento mutta jämää.”

Jussi paljastaa, että hän luottaa rutiineihin enemmän kuin monet muut kiekkoilijat.

”Teen saman alkulämmittelyn, tietystä järjestyksessä. Saan lämmittelystä varmuuden, että olen valmis. Hyvää ei kannata muuttaa. Toisten mielestä rutiinit tappavat, mutta minulla tämä toimii ja tuo turvaa. Sidney Crosbylläkin on tiukat rutiinit, joille jopa nauretaan. Peleissä näkyy hänen himonsa olla paras.”

Kova pelitahti ja matkustaminen verottavat voimia, ja palautuminenkin vaikeutuu iän lisääntyessä. Jussia on tsempannut useita vuosia henkinen valmentaja, joka on antanut työkaluja vastustajan kohtaamiseen.

Kastellin lukion urheilijat kuuluivat psyykkisen valmennuksen aamuna, miten Jussi Jokinen yhdisti kiekkoilun ja lukion ja eteni NHL-kentille ammattilaiseksi. Jussi sai valkolakkinsa 2003 eikä epäröinyt suunnan valinnassa.

Isot tilit ja maine ovat kiekkoilussa mannaa, mutta ammatissa on varjopuolenakin.

”Keväällä 2009 pelasin 30 peliä ilman maalia. Sopimus oli loppumassa ja farmi jo uhkana. Uran katkeaminen oli lähellä. Isäni sairastui ja menehtyi myöhemmin keväällä. Johto ei tästä tiennyt, halusin pitää itsellä. Heikkoja hetkiä tulee ja niiden käsittely ratkaisee paljon - ja se, haluaako näyttää itselleen ja muille, että uskoo itseensä”, Jussi kertoi.

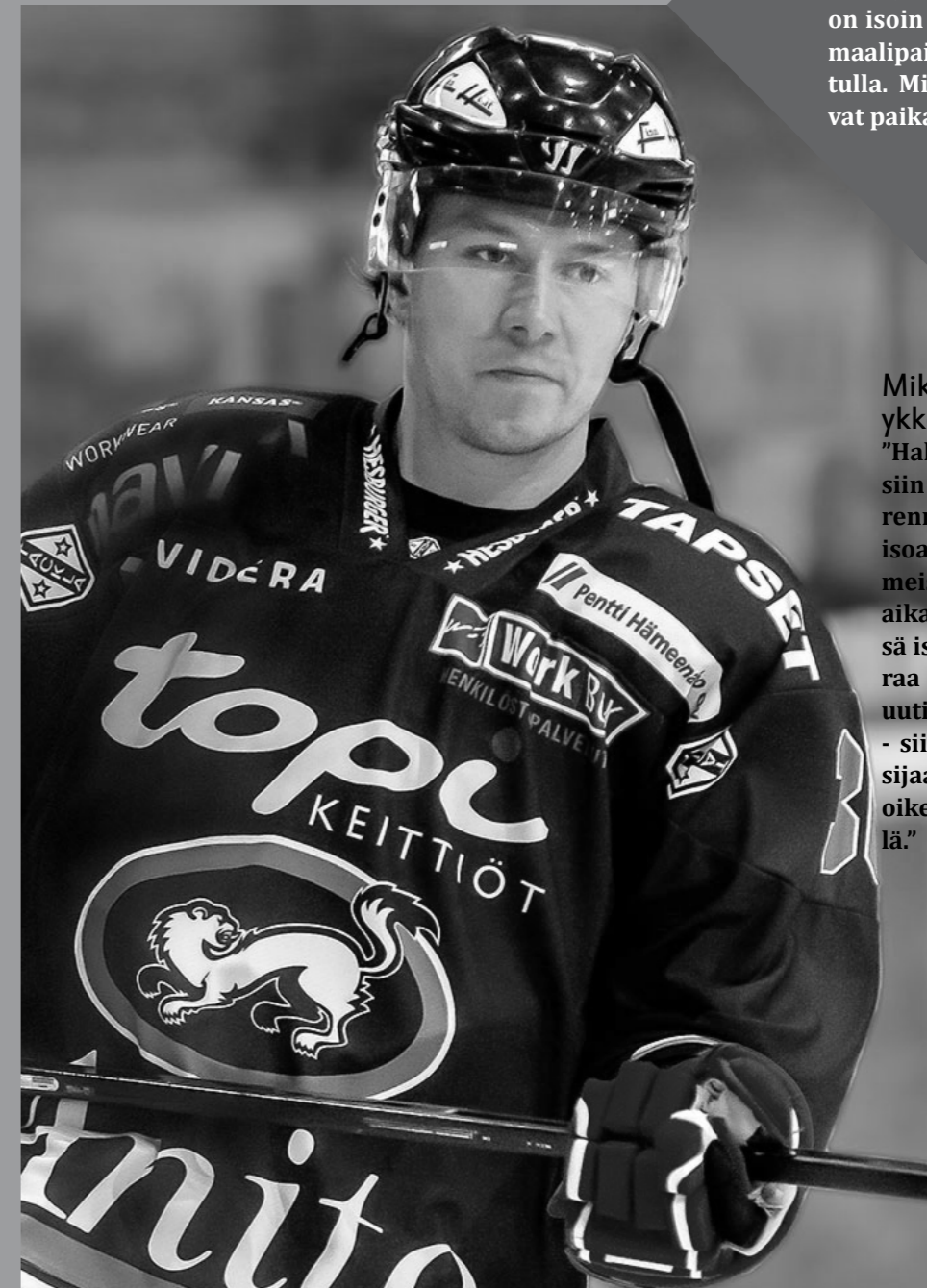
Nyt hän sanoo nauttivansa pelaamisesta entistä enemmän. Kun ura joskus loppuu, vuorossa voisi olla valmennusta.

”Nykyisen lukiolaisen housuihin on vaikea asettua – maailma on nyt erilainen. Koskaan ei voi tietää, mitä uralla ja urheilussa tapahtuu. Vakava loukkaantuminen voi päättää uran. Lukio antaa pohjaa etenkin, jos jotain tapahtuu. Kyllä se kannattaa käydä loppuun. Joustoa ja ymmärrystä on, jos itsekin panostaa opiskeluun. Se toi vastapainoa kiekolle niin, että ajatuksissa oli muutakin.”

”Minulla on voimasanat, joilla pääsen peliin mukaan: ole valmis, ole aktiivinen, ota kiekko. Itsepuhe on isoin juttu ja mielikuvat maalipaikoista, joita voi tulla. Mietin, missä aukeavat paikat vastustajalta.”

Mikä olo MM-kisoissa ykköskentällä?

”Haluan päästä tuollaisiin paikkoihin ja suurenrennuslasin alle jotain isoa saavuttamaan. Viimeisen kuuden vuoden aikana olen ollut neljässä isossa kisassa. En seura mediasta ollenkaan uutisointia kisan aikana - siitä ei hyvää tule. Sen sijaan ympäröin itseni oikeanlaisilla henkilöillä.”

Kasvamisen eväitä

”Kotikasvatuksella oli iso merkitys. Houkutusia ja huonoja esimerkkejä riitti kyllä. En ole nuuskaa enkä tupakkaa ikinä kokeillut. Täysi-ikäisenä olin ensimmäisen kerran humalassa. Päivät olivat tiiviitä ja halu kehittyä kova. Ymmärsin, mitä huipulle pääsy vaatii. Tämä on ollut minulle oikea tie.

Jos hoitaa opiskelun fiksusti, varmasti opettajat ymmärtävät urheilijaa. On tärkeä tehdä niin kuin sovitaan. Minä olin ollut pari viikkoa nuorten MM-kisoissa, sitten menin armeijaan Kajaaniin ja tein samaan aikaan neljä kurssia. Opettajat luottivat minuun. Kun aloitti koulun hyvin, myöhemmin oli vara joustaa.”

”Minut on kolme kertaa myyty. Ensimmäinen kerta oli isoin sokki, sillä olin naiivi, kun olin ollut kuusi vuotta Kärppien mies. Vaihto tuli kuin salama kirkkaalta taivaalta. Minulle ilmoitettiin myynnistä sanomalla, että seuraavana iltana on oltava uudessa joukkueessa. Oli tosi kova paikka. Päätöksen teki seuran johtaja, ei valmentaja. Kahta muuta kauppa osasin odottaakin. Perheelle Carolinasta lähtö oli vaikeampaa, kun olimme saaneet ystäviä kaukalon ulkopuoltakin. Olin halunnut jatkaa Pittsburghissa, mutta raha ratkaisi kaupassa.”

Hurтта, rakki ja koira

TEKSTIT JAKUVAT: JOHANNA SANKILAMPI

Rakkautta on päästää irti

Muistan, kun se nuolaisi minua kielellään ja minä painauduin sen lämmintä vatsaa vasten. Se oli vain pieni hetki, sekunnin murto-osa ennen kuin minuun tartuttiin kovakouraisesti ja vietiin pois. Huusin emoa hädissäni, mutta tällä kertaa emo ei nostanutkaan minua lempeästi takaisin luokseen.

Minut teljettiin laatikkoon. Siellä oli pilkkopimeää. Minua pelotti, mutta joku ääni päässäni käski minua pysymään vahvana. Yritin, mutta se oli vaikeaa. Pian minulle tuli kylmä ja pahvilaatikko alkoi kostua. En osannut muuta kuin ulista ja toivoa, että joku kuulee hätähuutoni.

Emo oli kertonut minulle, että on olemassa suojelusenkeli, joka suojelee.

Silloin minun suojelusenkelini löysi minut. Nuori tyttö avasi pahvilaatikon ja nosti minut syliinsä. Täristen painauduin häntä vasten. En halunnut luottaa häneen, mutta minun oli pakko.

Olen onnellinen, että turvauduin tähän tyttöön, sillä hän antoi minulle elämän, josta ennen pystyin vain unelmoimaan. Sain lämpimän kodin, ihmisiä ympärilläni ja paljon ruokaa ja leluja. Rakastin elämäniä.

Kymmenen pitkää vuotta minä jaksoin ilahduttaa tätä perhettä. Heilutin häntää, kun he tulivat kotiin. Leikin lasten kanssa ja menin yöllä heidän sänkyynsä lohduttamaan heitä, kun heitä pelotti.

Kun aloin väsyä he antoivat minulle aikaa nousta portaat vähän hitaammin, pureksia ruokaa vähän kauemmin ja levätä silloin kun en enää jaksanut leikkiä.

He rakastivat minua ehdoitta, mutta minä rakastin heitä enemmän.

Kun aikani vihdoin tuli he antoivat minun nukkua pois. Makasin hiljaa tytön sylissä ja katsoin hänen surusilmäänsä. Heilautin vähän häntääni, yritin viestiä sillä, että ei hätää.

Tyttö alkoi itkeä. Jos olisin osannut puhua, olisin voinut lohduttaa häntä. Olisin kertonut miten hyvän elämän he olivat minulle antaneet, miten paljon rakastinkaan heitä, miten paljon he minulle merkitsivät.

Olisin myös kiittänyt heitä. Sain hyvän elämän, mutta sain heiltä nyt vielä isomman lahjan: he antoivat minun mennä. Tiesin miten paljon se vaati heiltä.

Koska en osannut puhua minun oli kiitettävä omalla tavallani. Katsoin tyttöä silmiin, heilautin taas häntääni ja nuolaisin hänen kättään, painoin päätäni hänen syliinsä, suljin silmäni ja huokaisin viimeisen pitkän huokaukseni.

”Sinulla on jo yksi, mikset ottaisi toista? Ei kaksi ole vielä lauma. Kaksi menee siinä niin kuin yksikin. Ei ole väliä, onko niitä kaksi vai viisi, kuusi vai seitsemän, siinä ne menevät lauman jatkeena”.

TEKSTIT JAKUVAT: JOHANNA SANKILAMPI

Väärin. Kaksi koira muodostaa jo lauman. Niillä on nokkimisjärjestys ja jompikumpi on ylempänä kuin toinen. Voihan kaksi ihmistä olla jo perhe, niin miksei kaksi koiraakin voisi olla lauma? Moni olettaa, että mitä enemmän koiria, sen helpompaa niiden hoito on.

Ei, näin se ei todellakaan mene. Jokainen koira on yksilö. Jos yksi toimii kuin ajatus, voi toinen kovapäisesti päättää olla tottelematta lainkaan. Usein mustasukkaisuus luo ihmisten välille jännitteitä, aivan samoin voi käydä koirien kanssa. Jokainen koira haluaa saman kuin toinen. Jos yksi saa herkkuja, on niitä jaettava koko laumalle.

Koira ei kuitenkaan tule kohdella kuin ihmistä. Koira on eläin ja se omaa eläimen vaistot. Varsinkin vieras koira kokee uhkaavaksi, jos sitä tuijottaa silmiin tai vie käden suoraan yläpuolelta kohti sen päätä. Halaukselta koira usein ahdistuu.

Koiran kouluttaminen on tärkeää, mutta vielä tärkeämpää on, että koira pääsee toteuttamaan rodun omaista käyttäytymistä. Esimerkiksi saksanpaimenkoira on hyvin miellytyksen haluinen ja aktiivinen rotu. Sen kanssa täytyy olla valmis harrastamaan aktiivisesti vaikka tokoa (tottelevaisuuskoulutus) tai jotain palveluskoiralajia, pk:ta. Saksanpaimenkoiraa ei oteta

sohvaperunaksi, koska silloin se ei pääse purkamaan energiaa ja näin saadaan vihainen, huonokäyttöinen koira.

Pienien koirien omistajat vaativat yleensä koiriltaan liian vähän. Koira kuin koira tarvitsee aina peruskoulutuksen, johon kuuluu hihnäkäyttäytyminen ja peruskäskyt (istu, maahan, paikka, tänne jne.). Jos iso koira ei käyttäydy hihnassa moitteettomasti, saa omistaja melkein heti huutia. Toisin on, jos pikkuinen koira sän-täilee hihnassa sinne tänne pitkin tietä. En väitä, että kaikki pikkukoirat olisivat sellaisia, mutta valitettavan moni pieni puudeli ei taida perusasioita.

Viime aikoina on tullut tietoon myös paljon isojen koirien hyökkäyksiä pienien kimppuun, jolloin pienen koiran syliinsä nostanut omistaja on itse joutunut puremisen kohteeksi. Suuren koiran omistaja on poistunut paikalta välittämättä koiran käytöksestä tai on väit-tänyt, ettei omista koira.

Näissä tapauksissa nähdään, mitä tapahtuu vääriin käsiin joutuneille koirille. Aggressiivisuus kasvaa ja enää ei ole väliä, pureeko koira ihmistä tai pientä koira, jonka isompi koira saattaa tulkita ”saaliikseen”. Ei ole kuitenkaan oikein leimata jokaista tällaisen rodun edustajaa ”tappajakoira”.

Ohjeita koirasta haaveilevalle

Kullankallis koira

Hailuotolaisella Iiris Poukkasella on takanaan monen vuoden koirakokemus. Hän on koulutukseltaan agrologi ja hän pyörittää nykyään omaa yritystään Hailuodossa. Saaren seikkailut on ohjelmatoimisto, joka järjestää muun muassa polttareita, virkistyspäiviä, häitä ja lasten juhlia.

JOHANNA SANKILAMPI

”Ennen ihan oman koiran hankintaa nuoren ihmisen kannattaa - ja täytyy - ehdottomasti huomioda sellaisia asioita, jotka väistämättä muuttavat koiran odotettuna elinaikana omia elämäntilanteita. Esimerkiksi opiskelupaikka voi olla jossain ihan muualla ja asuntola elämä ei useimmiten sovi koiralle. Asuntolat voivat olla solukämppejä ja niihin ei monestikaan saa allergiasyistä vielä lemmikkejä”, Poukkanen opastaa.

Toinen tärkeä seikka on tietysti raha. Vaikka koiran saisi ilmaiseksi, sen ylläpito ei ole kuitenkaan halpaa. Kun koira sairastuu, se on eläinsuojelulain mukaan hoidettava asianmukaisesti ja eläinlääkintäpalvelut ovat todella korkeissa hinnoissa tällä hetkellä.

”Pelkkä rokotuskäynti voi yksityisellä eläinlääkäri- asemalla maksaa liki 100 euroa”, Poukkanen huomauttaa.

Koira vaatii rahaa ja aikaa

Poukkasella on ollut koiria 7-vuotiaasta saakka.

”Ensimmäiset kaksi koiraa olivat pääasiassa vanhempinen vastuulla. 16-vuotiaana hankin ensimmäisen ikioman koirani, saksanpaimenkoira Sanin. Huomasin pian, etten voi noin vain lähteä kavereiden kanssa viikonloppureissuille, en mennä suoraan töistä tai koulusta kaupungille tai kahvilaan.”

Vähien varojen käyttöä piti suunnitella sen mukaan, että koiranruoka ei päässyt loppumaan. Välillä Poukkanen joutui taistelemaan vuokra-asunnossa naapurimummujen kanssa ison koiran pitämisestä yksinössä.

”Sanille otin kaveriksi Muksu-kääpiöpinserin vuonna 2002. Olin jo tottunut vastuuseen, mutta toisinaan koin opiskelun, työssä käymisen ja ainaisen koirista huoleh-

Sinko-koira pötköttelee emäntänsä Iiris Poukkasen kanssa.

timisen todella haastavaksi. Eipähän tullut ajaututtua väärään seuraan, koska pienet karvakuonot vetivät kyliltä aina ajoissa kotiin päin.”

Pari kertaa Poukkanen on joutunut haasteiden eteen, kun koirille on pitänyt saada pikaista lääkärin apua. Sanille tehtiin pyometra-operaatio ja Muksu joutui auto-onnettomuuteen.

”Onneksi vanhempani ovat auttaneet aikuisiälläkin tiukoissa paikoissa. Kaikilla ei kuitenkaan ole samaa mahdollisuutta.”

Ei pentua ensimmäiseksi koiraksi

Poukkanen suosittelee pitkään kokemukseensa pohjaten monirotuista ja mielellään koditonta, aikuista koiraa ensimmäiseksi koiraksi.

”Näin säästyy mahdollisesti sisäsiisteys- ja tapakoulutukselta, auttaa koditonta koiraa ja pelastaa sen lopetusuhalta sekä vähentää vallitsevaa pennutusbuumia. Mielestäni koiranpentuja tuotetaan liikaa, mistä oireena on se, että näitä aikuisia kodinvaihtajia on jo lehtien ilmoituspalstat puolillaan.”

Elämäntilanne vaikuttaa paljon

Poukkanen muistuttaa, ettei koiraa eikä mitään muuta eläintä saa koskaan hankkia hetken mielihajotteesta. Koira elää keskimäärin kymmenisen vuotta. Tämä tarkoittaa sitä, että kun 16-vuotiaana ottaa koiran, se on elossa mahdollisesti vielä silloinkin, kun perustaa perhettä ja on työelämässä - toisin sanoen ihan eri tilanteessa kuin koiran ottaessa.

Matkalla saattaa olla monta mutkaa, esimerkiksi al-

www.koiranjalostus.fi
www.koirat.com
www.oulunelainkoti.fi
www.sey.fi
www.pelastetaankoirat.com

lerginen poika- tai tyttöystävä tai sellainen, joka ei vain pidä eläimistä, ehkä vuokraisäntä ei lupaa pitää eläintä asunnossaan, ja työvuorot saattavat stressata eroahdistuksesta kärsivää koiraa.

”Olisi siis hyvä, että takana on tukiverkosto, eli sellaisia ihmisiä, jotka voivat mielellään ottaa koiraa hoitoon tarpeen tullen.”

Koiraa hankittaessa on varauduttava moneen asiaan. On hyvin todennäköistä, että ensimmäisen elinvuoden aikana pentukoira tuhoaa paikkoja jäädessään yksin. Sisäsiisteystyössä ei voi kiirehtiä, sillä pennun voi olettaa kykenevän pidättelemään kohtuullisia aikoja noin yhdeksän kuukauden ikäisenä.

Milloin on syytä luopua koirasta?

Poukkanen miettii, millaisessa elämäntilanteessa koirasta luopuminen olisi oikea ratkaisu.

”Tarpeeksi painava syy on se, että koiralla on parempi elämä jonkun toisen omistajan hoivassa, tai se, että luonnollisten elämänmuutosten myötä tulee jokin ylivoimainen syy luopua koirasta. Kyllästyminen ei ole syy, enkä myöskään hyväksy sitä, että koirasta luovutaan omasta viitsimättömyydestä johtuvista syistä”, Poukkanen pohtii ja korostaa, että koulutusta ei saisi laiminlyödä eikä koiraa tuomita pentuajan tuhotöiden vuoksi.

Urheilulukio 20 vuotta Kastellissa

**Matiaksen terveiset Osukin lukijoille:
Muistakaa uskoa unelmiin ja
tehkää lujasti töitä niiden eteen,
niin ne jonakin päivänä toteutuvat!**

TEKSTI: EJA PASO
KUVA: ANNI LAMBERG

Urheilulukiolainen joutuu tekemään ratkaisuja, kun maailman kentät kutsuvat. AC Oulun riveissä jalkapalloa pelaava **Matias Ojala** kuuluu nuorten palloilijoiden huippulupauksiin.

Viime lukuvuoden aikana hän sai pelipestin Saksan Bundesliigaseuraan, Hamburger Sport Vereiniin. Opikirjat jäivät kakkoseksi, mutta nyt opiskeluputki on taas päällä Kastellissa.

Matias sujahti uuteen paikkaan ja rooliin Saksassa ilman erityisiä sopeutumisvaikeuksia.

”Innostavinta oli varmaan se, että huomasin pärjääväni hyvin vieraassa maassa ja erilaisessa kulttuurissa. Haastavinta oli herätä aamulla saksan tunneille”, Matias muistelee.

Pelit ja treenit sujuivat hyvin.

”Aina kunnossa ollessani pelasin täydet minuutit. Muutaman kerran pääsin ykkösjoukkueen treeneihin.”

Kun kunto oli kohdillaan, muilla oli ongelmia pysyä perässä juoksutesteissä.

”Saksa on paska maa”, Matias tiivistää **Seppo Rädyn** sanoin ja peruu heti perään puheensa: ”Ei vaan, ihan viihtyisältä maalta vaikutti! Hieman halvempi oli kuin Suomi, mutta aika paljon kaikenlaisia erilaisia laskuja jouduin maksamaan.”

Matias asusteli pienellä seudulla Norderstedtissä, josta oli parikymmentä kilometriä Hampurin keskustaan.

”Kämpä oli seuran akatemiarakennuksessa. Aika paljon vietin aikaa sarjoja katsellen ja pleikkaria pelaillen. Siinäpä se vapaa-aika kului nopeasti.”

HSV kuului sarjojen pohjoislohkoon. Pelimatkat jäivät kohtuullisen mittaisiksi, eikä reissaamiseen hirveästi aikaa tuhraantunut.

Jouluna Matias piipahti kotona Oulussa. Muuten hän piti yhteyttä kavereihin ja perheeseen esimerkiksi WhatsAppin kautta.

”Koti-ikävä ei vaivannut, mutta totta kai oli koiraa ikävä”, hän tunnustaa.

Vieraskenttien VALLOITTAJA

Kysymyksiä Ystäväni-kirjan tapaan Osukki-lehteen

Nimi Leena Knihtilä-Manninen
 Syntymäpaikka Simo
 Silmien väri Ruskea
 Hauskin kouluaine Historia
 Soitan —
 Mielestäni paras elokuva Tuntematon sotilas
 Paras lukemani kirja Sinuhe egyptiläinen
 Filmitähti-ihanteeni En ole, Käyn teatterissa en elokuvissa
 Urheilija-ihanteeni Pekki suomalaisten urheilija
 Mieluisin harrastukseni Golf, kengät, kirjallisuus
 Kukka josta pidän Orkidea, pelargonian
 Lempiväri Punaisen eri säryt
 Herkkuruokani Sisäfilee suklaamuusse
 Eniten inhoan Laiskuutta ja itsensä aliarvioimista
 Hartain toiveeni Pysyä terveenä
 Hauskinta työssäni Kun pystyy auttamaan muita elämässään eteenpäin
 Vaikeinta työssäni Pysyä keikestä ajantasalla
 Ammattihaaveeni lapsena Jotain kissoihin liittyvää
 Mitä toivon opiskelijoille Jotta jokainen löytäisi sen oman alansa ja pystyisi toteuttamaan unelmiaan

Kysymyksiä Ystäväni-kirjan tapaan

Nimi Anja Kunnari
 Syntymäpaikka Oulu
 Silmien väri Siniset
 Hauskin kouluaine Psyytologia
 Soitan Murikka ei
 Mielestäni paras elokuva Yksi miehen
 Paras lukemani kirja Jack Nick
 Filmitähti-ihanteeni Jackie
 Urheilija-ihanteeni Jackie
 Mieluisin harrastukseni Luona
 Kukka josta pidän Valeriana
 Lempiväri Sininen
 Herkkuruokani Kalafilee
 Eniten inhoan Valokuvia
 Hartain toiveeni Pysyä terveenä
 Hauskinta työssäni työni vaihtelevuus
 Vaikeinta työssäni työn laatu-alaisuus
 Ammattihaaveeni lapsena opettaja
 Mitä toivon opiskelijoille haaponta taitaa

TUKIJOUKOT TUTUKSI

Lukiolaisen paras ystävä kuoppaisella koulu-tiellä on usein opinto-ohjaaja. Kastellissa nuoria neuvovat Anja Kunnari (vas.) ja Leena Knihtilä-Manninen (ylh.), joiden ovien takana on riittänyt ruuhkaa, kun uutta koulua on käynnistetty. Mitä opot paljastavat lukijoille Osukin Ystäväni-kirjassa?

”Opiskelija voi oivaltaa uuden keinon suoriutua opinnoistaan – jonkin, jota ulkopuoliset eivät olisi koskaan edes tulleet ajatelleeksi.”

TUKI-JOUKO TUTUKSI

Oma polku oppimiseen

ANNI LAMBERG

Oppimisvaikeuksien kirjo on monimuotoinen, eikä samaan ongelmaan ole yhtä ainoaa oikeaa ratkaisua. Yhdellä on ongelmia lukemisessa, toisella kirjoittamisessa ja kolmannella molemmissa.

Joillain oppimisvaikeudet haittaavat vain yhden aineryhmän opiskelua, toisella vaikutukset ovat laaja-alaisempia. Erityisopettaja **Jouko Lindberg** haluaa kuitenkin korostaa, että yksikään oppimisen vaikeus ei ole este omille unelmille.

Nuorten lukeminen on vähentynyt, ja yhä useampi tarttuu kirjaan vain, kun koulu niin määrää – osa ei edes silloin. Harva lukee sanomalehtiä, ja eri tekstilajeihin törmää useimmiten vain äidinkielen tunneilla. Vähän – tai ei ollenkaan – lukevien määrä on kasvanut, ja se synnyttää lukemisessa on-

gelmia jo ilman varsinaista oppimisvaikeuttakin.

Erityisopelta tukea ja neuvoja

Jouko ei kuitenkaan ole sitä mieltä, että oppimisen häiriöt olisivat jotenkin lisääntyneet.

”Ongelmien tunnistaminen on parantunut, ja asenteet oppimisvaikeuksia kohtaan ovat lieventyneet. Kiihtyneenä ne minut kuitenkin pitävät”, Jouko naurahtaa ja vilauttaa täyteen bukkattua kalenteriaan.

Asennemuutos oppimisvaikeuksia kohtaan tuo erityisopettajan puheille myös oppilaita, jotka eivät virallisesti kärsi mistään oppimisen ongelmista. Moni heistä saattaa kaivata päivitystä opiskelumetodeihinsa tai kaipaavat muuten vain omaan oppimiseensa

uutta näkökulmaa.

Lukion erityisopettaja eroaa yläasteen vastaavasta siinä, että erityisopettaja ei enää tarjoa ainekohtaista opetusta.

Lukiassa tehtäviin kuuluu oppilaiden testaaminen, henkilökohtaisten erityisen tuen suunnitelmien teko ja sellaisten järjestelyjen suunnittelu, jotka mahdollistavat parhaat oppimistulokset ja antavat oppilaalle tilaisuuden näyttää oma osaamisensa. Erityisopettaja voi myös ohjata kokeilemaan erilaisia oppimismetodeja ja lukustrategioita.

Älä anna lukihäiriön lamauttaa

Jouko haluaa nostaa esille myös toisenlaisen näkökulman oppimisvaikeuksiin. Vaikka oppimisen vaikeuksista

”Oon tosi hidaskin lukemisessa ja kirjoittamisessa. Joskus ymmärrän asioita väärin, kun yritän lukea nopeasti. Kirjoitukseni on myös aika kömpelöä.”

Aluksi otin tiedon luki-vaikeudesta hyvillä mielin vastaan ja näin siinä hyviä puolia. Mutta sitten kun aloin enemmän ajattelemaan asiaa, niin mua alkoi ahdistaa se, että en ole normaali. Oli vaikeaa tajuta, että minulla on jonkinlainen häiriö, kun olen aina pitänyt itseäni vain kielellisesti huonompana kuin muut. Lopulta taas tajusin, että on vain hyvä, että minulla todettiin tämä, sillä lisäaika tulee tarpeeseen.

En mitään erikoisempia keinoja ole ainakaan vielä käyttänyt, olen vain järjestänyt enemmän aikaa läksyilleni ja kokeitten lukuun. Aion kyllä todennäköisesti hankkia äänikirjoja ja testata, auttavatko ne minua oppimaan nopeammin ja helpommin.”

Lukiolaistyttö, 17 v.

”Olen huomannut, että ääneen lukeminen on vaikeaa ja hidasta ja tekstiä on vaikea ymmärtää. Myös rivit hyppivät aika paljon. Kirjoittamisessa minulla tulee aika paljon kirjoitusvirheitä, mutta osa niistä karsiutuu, kun tarkistan kirjoittamani tekstin.

Olin helpottunut, että vaikeuksiini oli jokin syy, koska olen kokenut lukemisen ja kirjoittamisen vaikeaksi alakoulusta asti. En ollut myöskään kovin yllättynyt.

Luen yleensä kokeisiin ääneen, jotta ymmärrän tekstin paremmin. Kirjoittamiseen käytän apukeinona tietokonetta välillä. Tarkistan yleensä aina tekstini, sillä siinä huomaan jo paljon omia virheitä.”

Terveiset samassa tilanteessa oleville:

”Tsemppiä! Jos sinulle todetaan lukihäiriö ja annetaan/suositellaan jotain tukea, josta voit kuvitella itse hyötyväsi, se kannattaa ottaa vastaan!”

Lukiolaistyttö, 17 v.

puhutaan useimmiten negatiiviseen sävyyn ja niitä tarkastellaan monesti ainoastaan häiriönä, vaatii niiden kanssa painiskelu usein erityistä luovuutta.

”Opiskelija voi oivaltaa uuden keinon suoriutua opinnoistaan – jonkin, jota ulkopuoliset eivät olisi koskaan edes tulleet ajatelleeksi.”

Oppimis- ja lukivaikeuksista puhuttaessa on hyvä muistaa, etteivät ne liity millään tavalla älykkyyteen. Monet ovatkin huokaisseet helpotuksesta diagnoosin saatuaan: aiemmin on helposti soimannut itseään tyhmäksi, kun ei vain pysy muiden tahdissa mukana.

Lukihäiriökin on vain ominaisuus siinä missä esimerkiksi silmien väri, eikä se estä esimerkiksi yliopisto-opiskelua.

Entä jos oppisinkin?

Jos epäilee kärsivänsä oppimisen vaikeuksista, avain on Joukon mukaan oma aktiivisuus. Yhteyttä voi halutessaan ottaa suoraan Joukoon, mutta myös aineenopettajat tai oma ryhmänohjaaja osaavat auttaa.

”Tärkeää on myös olla tietoinen omasta oppimisestaan ja siitä, miten on ennen opiskellut. Lukutekniikat voivat mennä kertaheitolla uusiksi.”

On myös muistettava, ettei kannata jäädä tuleen makaamaan ja hokea itselleen ”en opi kuitenkaan” -manttaa.

Ei ole yhtä oikeaa tapaa lukea, ja se, mikä toimii yhdelle, ei välttämättä toimi toiselle. Kärsivällisyyttä ja rohkeutta kokeilla uutta siis vaaditaan, mutta jokaisella on yhtäläinen mahdollisuus oppia oppimaan.

TAVALLISIMPIA LUKIVAIKEUKSIA

- Kaksoiskonsonantit vaikeita
- Kirjaimia puuttuu tai ne vaihtavat paikkaa
- b ja d, b ja p, t ja d, k ja g voivat mennä se-kaisiin
- Pitkän ja lyhyen vokaalin erottaminen vaikeaa, esim. a tai aa
- Sanan loppu tai lyhyt sana voi jäädä pois
- Lukeminen voi olla hidasta
- Rivit tai kirjaimet saattavat ”hyppiä” paperilla
- Vaikea ehtiä lukea TV:n tai elokuvien tekstejä
- Numerot vaihtava paikkaa, esim. 59 ja 95
- Kertotaulu tai kaavat eivät välttämättä automatisoidu
- Käsiälä vaikeasti luettavaa
- Pitkien sanojen ymmärtäminen tai ääntäminen hankalaa
- Jotkut sanat ääntyvät toistuvasti väärin
- Nimien muistaminen vaikeaa
- Lauseiden muistaminen ja toistaminen vaikeaa
- Oikea ja vasen sekaantuvat
- Suunnissa ja kartan käytössä vaikeuksia
- Keskittyminen häiriytyy helposti
- Hitaus/hätäisyys

Lyö hyvä harras\$tu\$ rahoiksi

Lukiolaisella ei ole liikaa vapaa-aikaa: opinnot ottavat aikansa, harrastuksia-kin voi olla useita kertoja viikossa eikä ystäviä tietenkään saa unohtaa. Kun siinä sivussa haluttaisi ansaita omaa rahaa, on usein turvaututtava luoviin ratkaisuihin.

SONJA RIIHILÄRVI

Suoraan koulusta töihin pyyhältäminen viitenä iltana viikossa kuulostaa varmasti rasittavalta, ja sopii vain hyvin harvoille. Työn tulisi olla mielellään sellaista, että se ei tuntuisi työnteolta ollenkaan.

Parhaimmillaan työ on mukavaa virkistävyyttä kouluhommien ohessa, ja siitä saa kaiken lisäksi palkkaakin. Ihanteellisinta olisi siis yhdistää työ ja harrastus.

Elantoa eläinten hoidolla

Kotonani on aina ollut koiria, ja nautin kaikkien eläinten kanssa olemisesta todella paljon. Myös tulevaisuuden urahaaveet liittyvät vahvasti eläimiin. Siksi 4H:n järjestämälle petsitterkurssille lähteminen 15-vuotiaana tuntui todella hienolta. Kurssilla sain valmiudet hoitaa ihmisten lemmikkejä esimerkiksi sillä välin, kun he ovat matkoilla.

Olen tehnyt työtä siis kolmen vuoden ajan, ja sen aikana olen oppinut lemmikkieläinten hoidosta paljon, tavannut uusia ihmisiä ja saanut kavereita, ja ennen kaikkea saanut urapolkuani varten hyödyllisen ansioluettelomerkinnän.

Palkkapussiini kertynyt summa on vuosien aikana kasvanut jo aika mittavaksi työmäärään nähden, etenkin kun lemmikkien kanssa touhuilu ei tunnu työltä ollenkaan. Töitä olen saanut tehdä sen verran kuin itsestäni on tuntunut parhaalta: työtarjouksia tulee lähes

viikoittain tekstiviestillä 4H-yhdistykseltä, ja niistä voi valita itselleen sopivimmat. Olen solminut kontakteja ja saanut vakioasiakkaita, jotka soittavat suoraan minulle kun tarvitsevat hoitoapua.

Vaikka kurssi kustansi jonkin verran, se on kyllä maksanut itsensä monin verroin takaisin, eikä ainoastaan rahassa. 4H-yhdistys järjestää myös monia muita kursseja, joiden jälkeen voi toimia esimerkiksi siivous-, pihanhoito- tai kerhonohjaustehtävissä.

Tienestiä taiteella

OSYK:issä opiskeleva Anni Koivisto on piirtänyt ja taiteillut ahkerasti siitä asti, kun oppi pitämään kynää kädessä. Koivisto on todella lahjakas piirtäjä, hänellä on monenlaiset tekniikat hallussa ja erikoisalaa ovat realistiset kuvat eläimistä.

Kuvataidepainotteisessa lukiossa opiskellessaan hän halusi aloittaa jonkin antoisan työntekoprojektin, jonka aikana hän pystyisi kehittämään taitojaan ja mahdollisesti samalla tienaamaan. Hän päätti aloittaa tilaustöiden tekemisen.

Työprojektinsa hän aloitti tekemällä ilmoituksen facebook-ryhmään, jossa tarjotaan ja ostetaan erilaisia palveluita. Työnkuvaan kuuluu lemmikkieläinten muotokuvien taiteileminen, esimerkiksi lyijykynäteoksina tai maalaamalla. Työtekniikat ovat suhteellisen vaihtelevia, sillä tekniikka sovitaan aina erikseen kunkin teoksen kohdalla asiakkaan kanssa.

Projekti on jatkunut nyt noin neljä kuukautta, ja tilausten tekeminen painottui erityisesti kesäloomaan, sillä koulun ohessa työlle on ollut vaikeampi löytää aikaa. Työtilauksia on tullut projektin aikana sopivaan tahtiin, ja välillä Koivisto on saanut ottaa ilmoituksen hetkeksi pois sivuilta estääkseen töiden kasautumisen.

Yhdessä asiakkaiden kanssa on sovittu muun muassa tekniikka ja molempia miellyttävä hinta. Hintaan vaikuttaa myös työn lopputulos, ja usein työn jännittävintä antia on kuulla asiakkaan mielipide valmiista teoksesta.

Kauppa on siis käynyt, ja sitä mukaa Koivisto on myös ansainnut mukavasti. Palkkarahat hän on enimmäkseen säästänyt, ja jonkin verran on kulu- nut myös bensaan ja ruokaan.

Ei itku kurkussa vääntöä

Työn tekeminen on ollut hänelle mukavaa ajanvietettä, etenkin silloin kun on ollut riittävästi aikaa paneutua työhön ja kun mallikuva on ollut mieleinen. Silloin kun aika on ollut tiukalla ja asiakkaan mielipide arveluttanut, on projekti tuntunut enemmän työnteolta kuin harrastukselta.

"Kyllä se tavallaan työstä käy, mutta ei se oikeastaan ikinä ole ollut semmoista kamalaa itku kurkussa vääntöä. Pääasia, että asiakas itse on tyytyväinen", Koivisto kuvailee.

Tulevaisuuden ammatiksi hän kuitenkin aikoo etsiä jotain muuta, sillä päivästä toiseen taiteilus-

sa piirtämisen riemu ja luova toiminta voisi Koiviston mielestä hänen kohdallaan kuihtua.

"Se piirtämisen idea harrastuksena ja eräänlaisena nautintona ikään kuin särkyi siinä kohdin, kun siitä aletaan luoda bisnestä", hän valottaa.

Monia mahdollisuuksia

Rahan ansaitsemisen ei siis tarvitse olla ikävää, ei edes opiskeluaikana. Itse voi vaikuttaa paljon ja tarttua houkutteleviin tarjouksiin ja ideoihin. Työntekomahdollisuuksia, kuten harrastuksiakin, on rajattomasti.

Voi turvautua yhdistysten toimintaan tai tehdä omaa pienimuotoista bisnestä, kuten Koivisto. Esimerkiksi urheiluharrastuksen ja työnteon yhdistelmä saattaa toteutua juniorivalmennustoiminnassa, ja hevosharrastajat voivat tienata tekemällä hommia tallilla.

Harrastuksia ja työntekoa yhdistelemällä voi jopa löytää tulevaisuuden täysipäiväisen ammatin. Mikä olisikaan parempaa kuin löytää ammatti, joka on kuin harrastus.

Kun pensselit ja kynät taipuvat piirtäjän tahtoon, voi harrastuksella ansaita opiskelurahoja. Anni Koivisto maalaama muotokuva.

Aimo annos Intian eksotiikkaa

Marraskuun aamu valkenee lähellä Pakistanin rajaa sijaitsevassa Intian Amritsarissa todella erilaisena kuin Suomen marraskuinen synkkyys. Ikkunasta katsoessa voi saastepilvien takaa vain arvailla päivän säätä, ja heräillessä saa jälleen arpoa aamuruuhkan kestoa. Kulttuurishokista huolimatta 19-vuotias oululainen Emma Nokela nauttii vaihtarikuukaudestaan Intiassa täysin rinnoin.

ANNI LAMBERG

Kainolle suomalaiselle koko matka on ollut alusta loppuun täynnä yllätyksiä. Totuteltavaa riittää: rivityöntekijä kohtelee länsimaalaista kuin suurtakin herraa, ja puheessa vilisee hienostuneet puhutellut.

Länsimaalaisuuden ihannoitua on katukuva pullollaan, ja paikallisessa ostoskeskuksessa voi shoppailla samojen ketjuliikkeiden kaupoissa kuin Suomessa.

Kasteja, kontrasteja ja kulttuurieroja

Intia on monien kontrastien maa. Vaikka kastit on kielletty lailla jo 50-luvulla, elävät ne edelleen vahvoina.

”Rutiköyhiä miehiä kerjäämässä valtavan mainoskyltin alla – siinä mainostettiin uutta iPhonea. Jotenkin si-

hen tiivistyi se, miten Intian rutiköyhät ja upporikkaat elävät vieri vieressä”, Emma kuvailee.

Myös miesten ja naisten välinen epätasa-arvo yllätti. ”Missä ikinä ollaankaan, puhuttelevat paikalliset lähes poikkeuksetta seurueen miestä ensiksi. Kaupan kassat olettavat myös usein suoraan ottavansa rahat vastaan miespuoleiselta.”

Suomalainen lauhkea ja säntillinen jonotuskulttuuri on myös muisto vain – Intiassa otetaan kynnärpäät käyttöön.

Tiukkaa hierarkiaa työpaikalla

Tampereen seudun ammattiopistossa media-alaa opiskeleva Emma lähti Amritsariin koulunsa kautta kuukauden vaihtojaksolle. Hän tekee töitä paikallisessa yrityksessä kuusi päivää viikossa. Työpaikalla vallitsee tiukka hierarkia: on tiedettävä eri tasoisten esimiesten valtuudet ja toimittava niiden rajoissa. Alempitasoinen esimies ei saa itsenäisesti päättää asioista, vaan kaikki on varmistettava ylemmältä taholta.

Tiukasta järjestäytymisestä huolimatta työntekijät eivät vaikuta olevan aina tehokkaimmillaan.

”Työpaikalla taas yksi saattaa selata Facebookia ja toinen setviä parisuhdekuvioitaan, mutta – ihme kyllä – asiat saadaan lopulta aina sujumaan”, Emma nauraa.

Hartiat, hiukset ja haukset piiloon

Suunnitelma lähteä muutaman ennestään tunteuttoman opiskelijan kanssa kuukaudeksi Intiaan oli vähintäänkin vanhempien mielestä kauhistuttava.

Intia ei ole tänä päivänä lukuisten raiskaustragedioiden vuoksi matkakohde turvallisimmasta päästä, mutta halu tutustua uuteen kulttuuriin voitti. Emma haluaakin sanoa, että ylimääräinen paniikki on turhaa.

”Totta kai täällä on oltava eri tavalla valppaana kuin Suomessa, mutta pelkäämisestä ei ole mitään apua.”

Vaaleana länsimaalaisena Emma herättää todella paljon huomiota, ja opiskelijat ovat tallentuneet jo useiden paikallisten kännyköihin – joillekin kyseessä saattaa olla ensimmäinen kerta, jolloin he tapaavat vaaleaihoisia ihmisiä.

Oikeanlaisella pukeutumisella sulautuu paremmin paikallisten joukkoon: naisena Emma kokee saavansa hieman lisäturvaa pitkistä hihoista ja hartiat sekä pään peittäivistä huiveista.

”Aluksihan se herätti hieman ennakkoluuloja, kun naiset eivät saa pukeutua kuinka haluavat.”

Erilaista pukeutumiskulttuuria on oppinut ymmärtämään ja näkemään myös sen hyvät puolet.

Aistit hurmaavaa elämänmakua

Intian matka on ollut upea kokemus, ja pureskeltavaa varmasti riittää pitkäksi aikaa. Vierailut orpokodissa ja maaseudulla todella avasivat silmiä, sillä joskus on mentävä kauas nähdäkseen lähelle.

Maaseudulle opiskelijoilla oli tuliaisinaan vain postikortteja Suomesta, mutta ne otettiin mitä suurimmalla riemulla vastaan.

Emma onkin sanonut kiinnostuneensa avustustyön tekemisestä muun muassa vaihtari-reissunsa aikana.

”Ja jo se, että on päässyt tänne Intiaan on vain ja ainoastaan sen ansiota, että on näin hyväosainen. Kyllä sitä saa olla onnellinen asemastaan tässä maailmassa.”

Jarruttoman pyörän kyydissäkin naurattaa. Maaseudun lapset hämmästelivät Emmän vaaleutta ja kyselivät, mitä tukalle on tapahtunut. Tuliaisiksi vietiin Suomen esitteitä ja postikortteja.

TEKSTI: TAPIO JA TUOMAS ORAVA
KUVAT: JARMO SIRVIÖ

25 tuntia matkaa takana, ties kuinka monta edessä. Istumme bussissa, joka vie meitä Arecibon tutkimuskeskukseen. On yö ja kaikki ovat matkan uuvuttamia, radiosta pauhaa paikallisen musiikin sekavat rytmit hieman liian lujalla. Ikkunasta näkyy vuoronperään mainoskylttejä, nuhjuisia taloja ja pimeää. Bussi kiipeää kapeita mutkittelevia polkuja ylöspäin, eikä määräänpäästä ole tietoa.

Vihdoinkin perillä.

Majoitumme kaksikerroksiseen huoneistoryhmyykseen, jossa on useita hotellihuoneen tapaisia huoneita. Pimeydessä ja väsyneenä paikka ei näytä kovin kummoiselta, eikä kukaan ole liiemmin täpinöissään. Ötökkätarkastuksen jälkeen painumme nukkumaan.

Aamulla takapihan puoleisesta ikkunasta avautuu upea näkymä alas viidakon peittämään kumpuilevaan maastoon.

Menimme nukkumaan ränsyiseen mökkiin, mutta heräsimme keskellä paratiisia.

El Yunquen sademetsässä mutkittelee päällystetty polku. Päivä on kuuma, mutta sankka kasvusto varjostaa viileästi. Polun toisella puolella on multainen seinämä, josta pistää esiin puiden juuria ja muuta kasvustoa. Toisella reunalla vastassa on jyrkkä pudotus. Auringon valaisema sademetsä näyttää maalaukselliselta ja kutsuvalta, hiukan uhkaavaltakin.

Kuumuus ja mäkinen maasto saavat paidan tuntumaan turhalta. Puolen tunnin kävelyn jälkeen saavumme El Yunquen vesiputoukselle ja sen altaille. Puinen silta jatkaa polkua ohi vesiputouksen, jonka vedet virtaavat altaasta toiseen sillan ali ja edelleen alaspäin kasvuston siimekseen.

Seisomme hetken kivikolla kahden ylimmän altaan juurella. Kahlaamme varovaisesti liukasta kivistä pohjaa kohti vesiputousta. Vesi on kylmää. Terävät kivet raapivat jalkoja, kun liukastelemme. Lopulta kapuamme ylimmälle altaalle aivan vesiputouksen juurelle. Tunne on upea: kylmä vesi on muuttunut vilvoittavaksi, vesiputouksen roiskeet kastelevat hiuksia, ihmiset räpsivät kuvia. Kohina täyttää korvat.

Avaruussää-projekti on 3-vuotinen, OPH:n avustama hanke. Kaksi edellistä osaa toteutettiin vuonna 2012 Kiirunassa ja Lofoteilla ja vuonna 2013 Huippuvuorilla. Tänä vuonna vierailtiin Puerto Ricossa Arecibon radioteleskoopilla 16. - 25. marraskuuta.

Projektiin osallistuivat Kastellin lukion lisäksi Kaurialan lukio Hämeenlinnasta, Suomalaisen yhteiskoulun lukio Helsingistä ja järvenpään lukio. Puerto Ricossa suomalaisina asiantuntijoina olivat revontulitutkijat Noora Partamies Ilmatieteenlaitokselta ja Esa Turunen Sodankylän observatoriosta.

Puerto Ricossa reissasivat Jarmo Sirviön kanssa Jere Pernu, Oskari Ylivero sekä Tuomas ja Tapio Orava.

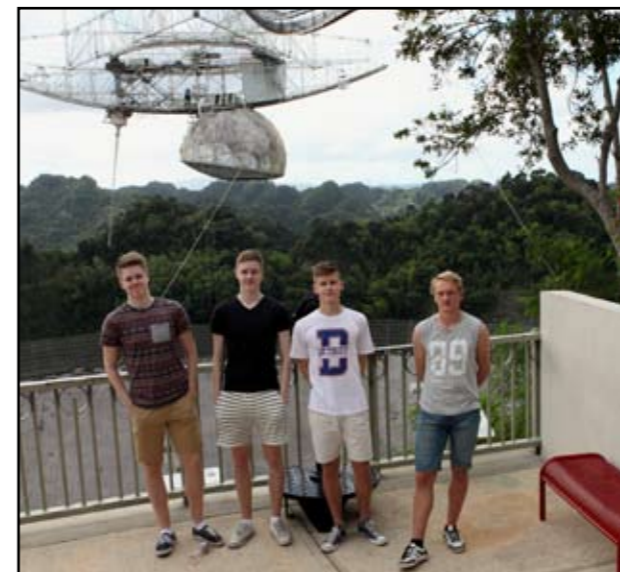

Illan luento on juuri päättynyt Arecibon observatoriossa. Astumme ulos pimeyteen hiukan venytellen. Sademetsä on herännyt eloon sammakoiden ja muiden eläinten äänistä. Suomalainen tutkija johdattaa meidät näköalatasanteelle, josta aukeaa suora näkymä maailman suurimpaan radioteleskooppiin. Mutta tänä iltana emme ole kiinnostuneita siitä vaan tähdistä.

On miellyttävän lämmintä ja pilkkopimeää. Osa jää seisomaan näköalatasanteelle, toiset asettuvat makoi- lemaan portaille. Näky taivaalla on taianomainen. Valosaastetta on vain vähän, eikä tähtitaivas ole milloinkaan näyttänyt yhtä kauniilta.

Yhtäkkiä tähdenlento rikkoo yötaivaan rauhallisuuden. Sitten toinen. Ja kolmas. Pitkän aikaa vain tuijotamme taivasta, ja tunnemme onnellisuutta.

Arecibo alkaa muovautua ajatuksissamme paratiisiksi maan päällä.

vanhempia opiskelijoita valmistautumassa esitykseen. Menemme omille paikoillemme huoneen takaosaan ja odottelemme. Esitys pidetään kahdelle tuomarille ja meidän ensimmäinen tuomarimme on jo tulossa.

This is it. Esitykset menevät hyvin, ainakin meidän mielestämme. Olemmehan me esiintyneet jo reissussa suuremmankin yleisön edessä, joten kahdelle tuomarille esiintyminen ei tuottanut enää pahempaa jännitystä. Esitysten jälkeen lähdemme San Juanin vanhaan kaupunkiin.

Juhlaillallisella osaa porukastamme pyydetään syömään symposiumin johtajan ja muutaman arvovaltaisen tutkijan pöytään, sillä he haluavat jutella meille. Alkupalakeitto on herkullista, ja loppuruokailu sujuu jouhevasti keskustellen uusien tuttavuuksiemme kanssa. Tapahtuma huipentuu parhaiden posterij- ja puheesitysten palkitsemiseen.

Arecibon radioteleskoopin kontrollihuone on täynnä mustia piuhoja, jotka risteilevät vilkkuvien valojen keskellä.

Vasemmalla on huone täynnä tietokoneita, joiden näytöillä näkyy monimutkaisia näköisiä diagrammeja ja kuvaajia. Yksi huoneen seinistä on valtava ikkuna, josta näkee ulos radioteleskoopille.

Edellisenä päivänä meille kerrottiin, ettei siellä ole koskaan ollut yhtä suurta ryhmää aiemmin.

Radioteleskooppi pantaisiin tekemään juuri meitä varten mittauksia, joiden arvo vastaisi monia kymmeniä tuhansia euroja.

Alun ongelmien jälkeen mittaukset saadaan käyntiin, ja vasta iltapäivällä jätämme kontrollihuoneen taaksemme. Olemme onnekkaita. Saamme tehdä asioita, joita vain kourallinen ihmisiä pääsee koskaan tekemään.

"Opintomatkan tiedeleirin aikana opiskelijat pitävät posteresityksen omien tutkielmien aihepiiristä. Leirillä opiskellaan kotimaisten ja ulkomaisten asiantuntijoiden johdolla. Koko projektin huippujuttu on se, että olemme päässeet ajamaan Eiscat-revontulitutkaa Norjassa ja nyt Arecibossa maailman suurinta radioteleskooppi. Muutaman tunnin ajan olemme seuranneet reaaliaikaisesti, mitä tapahtuu pohjoisten leveysasteiden sekä keskileveysasteiden ionosfäärissä. Tutka-aika on annettu meille Suomen kansallisesta mittausajasta", Jarmo Sirviö kertoo.

Fysiikan oppeja Puerto Ricossa

Kohti uusia seikkailuja Kastellissa

Seuraavan Osukin
teko aloitetaan
4. jaksossa (äi12).
Kirjoittamisesta,
kuvittamisesta ja
toimittajan taidois-
ta kiinnostuneet,
tervetuloa!